

klasse

Maandblad voor onderwijs in Vlaanderen
nr. 236 — juni 2013 — www.klasse.be

Ze zijn zo straf, meneer

ADVERTENTIE

IN DIT NUMMER

46

“IK VECHT VOOR MIJN TOEKOMST”

Kris werkt zich als carrossier uit zijn kansarme buurt

42

“DE SCHOOL LIJKT SOMS OP EEN DRUKKE WINKELSTRAAT, JE KOOPT ER KENNIS VOOR JE DIPLOMA”

Lena neemt verantwoordelijkheid over 200 Chiroleden

Zoals elke maand

- 4 **Edito**
- 6 **Reacties** Thuisstaal (niet) welkom
- 8 **Opinie** Lummelen jouw leerlingen?
- 9 **Vacature**
- 15 **TV.Klasse** Verslaafd aan spijbelen
- 49 **Reizen met Klasse**
- 51 **Lerarenkaart**
- 54 **Klassetips**
- 64 **Kruiswoordraadsel**
- 65 **Column** Parlement voor leraren

Niet zoals elke maand

- 10 **Klasfoto 1**
- 12 **“We steken de stad niet in de fik”**
- 16 **Cijfers** Schoolvolk
- 18 **Zaai een wortel!** 39 tips die leraren inspireren
- 26 **Klasfoto 2**
- 28 **Leer-het-zelvers** Wat je zelf leert, leer je beter
- 37 **“Ik wil minister van onderwijs worden”**
- 40 **Verborgene schatten**
- 44 **Klasfoto 3**
- 46 **“Ik vecht voor mijn toekomst”**

ACTIE!

- 62 **Word stagiair bij K.A.A. Gent, Awel, Yeti ...**

MET EXTRA BIJLAGE - UITNEEMBAAR

- 33 **Jaarkalender 2013 - 2014**
- 34 **Poster** Durf jij luidop te zeggen wat je op internet schrijft?

• *special* •

**KLASSE
VOL
LEERLINGEN**

IEDEREEN
LERAAR

Ze zijn zo straf

“Jongeren” worden ze genoemd, een afkorting van “hangjongeren” of “overlastjongeren”. Tieners die brave mensen de gordijnen in jagen, die regels overtreden en overlast veroorzaken. Meisjes en jongens die de publieke ruimte durven te vervuilen met hun grensoverschrijdende haantjesgedrag. Die geen gezag verdragen en normen en waarden opzij schuiven. Jongeren van wie brave burgers zeggen: “dat zouden wij eens moeten proberen”.

Een andere naam voor diezelfde jongeren is “leerlingen”. Dat worden ze elke keer wanneer ze de schoolpoort binnenstappen. Vanaf dat moment worden ze niet langer als amokmakers en overlastzaaiers bekeken. Voor leraren zijn zij zoekende tieners, die een begeleiding verdienen. Zij zijn leerlingen die hun grenzen mogen aftasten, en daar af en toe eens keihard tegenaan mogen botsen. Het doel is om hen ondanks alles boven zichzelf te laten uitstijgen, want “hoe waren wijzelf op die leeftijd”.

Het perspectief is opvallend verschillend. Terwijl overal de onverdraagzaamheid tegen jongeren toeneemt – je kan binnenkort zelfs al vanaf veertien jaar een overlastboete krijgen - blijven leraren en scholen koppig investeren in deze leerlingen. Het is alleen jammer dat leraren dat zo weinig laten weten. Er zijn zo veel gelegenheden waarbij jongeren in een slecht daglicht worden gesteld. Dat zijn evenveel gemiste kansen om aan de hele

wereld te verkondigen hoeveel potentieel er in die leerlingen zit, en hoe verkeerd we bezig zijn door hen alleen maar te stigmatiseren.

Daarom maken we deze speciale Klasse, waarin de leerlingen centraal staan. We willen aan iedereen laten zien welke schatten er op onze schoolbanken zitten. Sommigen schitteren op school, anderen buiten de schoolmuren, daar gaat het niet om. Eén ding hebben ze gemeen: het zijn allemaal ruwe diamanten die het verdienen om geslepen te worden. Die boodschap willen we meegeven. Want als onderwijs het niet doet, wie zal het anders doen? Samen willen we zo ingaan tegen de roep om meer jongerenrepressie. Want iedereen die met jonge mensen werkt, weet dat alleen maar straffen geen sikkepit uithaalt. Het enige effect is dat de tegenstellingen nog scherper worden.

Op de volgende bladzijden laten we enkele schitterende diamanten aan het woord. Meisjes en jongens die niet binnen de lijntjes kleuren: computerprogrammeurs zonder diploma, fietsherstellers in bijberoep, toppers in muziek en sport, organisatoren van gigantische jeugdkampen, leerlingenvertegenwoordigers. Stuk voor stuk jongeren die de voorbije jaren te horen kregen: “dat zouden wij eens moeten proberen”, maar die toch hebben doorgezet. Meisjes en jongens die met hun talenten en hun zelfvertrouwen model staan voor alle jongeren. Ze zijn allemaal zo straf, meneer.

Pieter Lesaffer, hoofdredacteur Klasse
pieter.lesaffer@klasse.be - twitter: @plesaffer

REACTIES

THUISTAAL (NIET) WELKOM (1)

→ Onze school voor buitengewoon onderwijs is het helemaal niet eens met het artikel over meertaligheid op de speelplaats. Jullie vernoemen alleen het positieve, maar de negatieve kanten wegen zwaar door. Wanneer durven jullie eens op te komen voor onze eigen Nederlandse taal? Anderstaligen komen hier wonen en kiezen voor een Nederlandstalige school ... Dwing ze dan zo veel mogelijk Nederlands te leren en te oefenen. Kinderen die in een speelsituatie tegen mekaar Nederlands praten, zullen dit nadien blijven doen. Dit zorgt voor een betere kennis van het Nederlands, maar ook voor integratie. Je kan niet tegelijkertijd gelijke kansen prediken en door laksheid in je optreden of omkadering anderstaligen mogelijkheden ontnemen om hun Nederlands te oefenen. Anderzijds zijn kinderen dikwijls hard voor mekaar. Hoe kan je dit onder controle houden, als je ieder een eigen taal laat spreken? Dit werkt pesten en uitsluiting in de hand. Wij weten zelf dat het al moeilijk genoeg is om mekaar in het Nederlands te

begrijpen, zeker als er gevoelens aan te pas komen. Ruzies en misverstanden zijn meestal het gevolg van onvoldoende of fout begrepen communicatie. Nederlands spreken is veel oefenen in alle situaties, vooral in de vrije tijd. Deze goede gewoonte zal van het Nederlands de voertaal van de school, hun vrije tijd, hun leven en uiteindelijk de moedertaal van hun kinderen maken. Daarom is Nederlands bij ons de enige taal die de kinderen spreken op de speelplaats en op de schoolbus. Als zij dit niet doen, krijgen zij een verwittiging, een straf en ontzeggen we hun de beloning op het einde van het

onderwijs zou men dit moeten beseffen. Het stigma rond het Turks, Arabisch en Berbers weegt op het welbevinden van leerlingen op school. Om de slaagkansen van kinderen met een migratieachtergrond te verhogen, pleiten wetenschappers naar mijn gevoel en ervaring terecht voor meer thuistaal op school. Leraren zouden hun meertalige leerlingen moeten stimuleren om trots te zijn op hun moedertaal. Het kan voor de leerlingen met een migratieachtergrond heel motiverend zijn als hun leraar ook iets wil leren over hun taal en cultuur. Men kan ze bijvoorbeeld in groep opdrachten

“Om tot gelijke kansen te komen moet je durven eisen en dwingen”

Lezer Ludwig Van den Broeck pleit voor zo veel mogelijk Nederlands praten op school.

schooljaar. Wij zijn zeer tevreden over onze aanpak en de resultaten. Om tot gelijke kansen te komen moet je durven eisen en dwingen. Geen haar op mijn hoofd denkt eraan deze aanpak te wijzigen.

Ludwig Van den Broeck, via klasse.be/leraren

THUISTAAL (NIET) WELKOM (2)

→ Gedachten, gevoelens, ervaringen ... verwoordt men het best in de moedertaal. Zeker in een pedagogisch milieu als het

geven, die in hun thuistaal laten voorbereiden en ze nadien in het Nederlands naar voren laten brengen. Deze methodiek levert ook goede resultaten op bij Vlaamse leerlingen die het dialect beter beheersen dan het Standaardnederlands. Bovendien kan het gebruik van de thuistaal heel handig zijn voor leerlingen om met elkaar over de leerstof te kunnen en mogen overleggen of iets aan elkaar uit te leggen. Respect geven aan leerlingen genereert respect.

Marc Laquière, via klasse.be/leraren

BLIJVEN PRESTEREN

→ “De druk op jongeren én volwassen is zonder twijfel veel erger dan vroeger”, staat in het artikel over werkdruk op school. Ik weet niet wat er met vroeger wordt bedoeld, maar in mijn humanioratijd bijna dertig jaar geleden, mocht ik na acht uur op de schoolbanken zitten ook nog twee à drie uur huiswerk maken. En nu als leraar zonder parallelklassen en hoofdzakelijk nieuwe cursussen is het nog altijd keihard werken en wil ik ook soms “onder mijn dekbed” verdwijnen.

Sabine Pauwels, via klasse.be/leraren

LEERLINGENKAART

Wij hadden graag de leerlingenaarten voor schooljaar 2013/2014 gereserveerd. Kunt u mij misschien laten weten hoe ik dit best kan doen?

Goutsmit Martine Atlas Atheneum Gistel

REACTIE: De nieuwe leerlingenaarten (2013-2014) kan je bestellen via www.lerarenkaart.be. Download het bestelformulier en volg de instructies. De aanvrager moet een lerarenkaart hebben. Spreek binnen je school goed af wie de bestelling doorgeeft. Scholen die de leerlingenaarten voor 2 juli aanvragen, vinden de kaarten in de laatste weken van augustus in hun postbus.

PLANLAST EN CLB

→ Volgens Peter Michielsens zou uit zijn onderzoek blijken dat de meeste scholen helemaal niet tevreden zijn over de samenwerking met het CLB (KVL 234). Scholen zouden het CLB ook verwijten verantwoordelijk te zijn voor planlast. Nochtans lezen we in het onderzoek een aantal gematigde uitspraken over het CLB die we niet terugvinden in het artikel. Ons valt dit bijzonder op omdat uit verschillende wetenschappelijke onderzoeken net het tegendeel blijkt. Zowel het eindrapport OBPWO 2012 'Zorgbeleid in het gewoon basisonderwijs en secundair onderwijs in Vlaanderen' als het OPBWO 2008 'Tevredenheid van cliënten in Centra voor Leerlingenbegeleiding' tonen dat leraren, zorgcoördinatoren en directies net tevreden tot zeer tevreden zijn over de samenwerking met het CLB. Wel blijkt uit beide onderzoeken dat met de invoering van het zorgbeleid op de scholen het rechtstreekse contact tussen de leraar en de CLB-medewerker verminderde en dat dit funest is voor de tevredenheid van de leraar.

Dries Vandermeersch, voorzitter RADI - GO! / Jef Van De Wiele pedagogisch adviseur CLB - POC OGO / Yolande Schulpen niveaucoördinator CLB OVSG / Stefan Grielens, algemeen directeur Vrije-CLB-Koepel vzw

NIET GEDOOPT

→ Terecht werd ik aangesproken over een zinsnede in het antwoord dat ik gaf aan Klasse bij het artikel 'Als je geloof botst met de school' (Klasse 234). Ik citeer de gewraakte zin: 'Zolang er blanke, gedoopte kandidaten zijn, begrijp ik dat scholen daar de voorrang aan geven'. Het kerngegeven van mijn antwoord heeft betrekking op het gedoopt zijn. De vermelding 'blanke' is niet alleen irrelevant, maar kan terecht discriminerend overkomen. Ik wil mij hier verontschuldigen bij diegenen, die ik hierdoor zou gekwetst hebben en herhaal graag met overtuiging uit hetzelfde antwoord de volgende zin: 'Maar ik zie ook scholen die 'allochtone' leraren bewust een plaats geven. Dat juich ik toe.'

Mieke Van Hecke, directeur-generaal van het katholiek onderwijs

AANVULLING

De foto bij 'Two To Tango' (Klasse 235 p.8) is niet van Thomas Sweertvaegher, maar van Jens Mollenvanger. Hij fotografeerde ook de reeks over meisjes en techniek in het meinumner.

Reageren op een artikel in Klasse kan via e-mail naar redactie.leraren@klasse.be of op www.klasse.be/leraren. Vermeld altijd je naam en adres, ook als je je reactie liever anoniem ziet verschijnen. De redactie heeft het recht reacties in te korten en te redigeren.

“Lummelen jouw leerlingen? Prijs je gelukkig!”

Zet jij presteren voorop in je klas? “Dat heeft een tegengesteld effect”, zegt pedagoog Luk Dewulf, auteur van ‘Ik kies voor mijn talent’. “Leraren vullen talentontwikkeling prestatiegericht in. Maar je wordt je pas bewust van je talent als je in een omgeving leeft die jouw talent aanspreekt. Samen met de leerlingen die omgeving creëren is de uitdaging voor de leraren.”

We leven in een prestatiegerichte maatschappij. Presteren brengt je hoger op de maatschappelijke ladder. Ouders en leraren stimuleren kinderen om vanaf kleuterleeftijd talenten te ontwikkelen op zo veel mogelijk fronten. Velen vullen talentontwikkeling prestatiegericht in. Hoe groter het talent, hoe hoger de prestatieverwachting. Scoren op school, winnen in de sportclub, uitblinken in de tekenacademie.

Rond talent leven een aantal hardnekkige misverstanden. Heeft iedereen talent? Ja, iedereen heeft talent. Maar of het talent naar buiten komt, dat is een ander paar mouwen. Een schitterend acteur, een primus op school, een snelle loper, een goeie muzikant. Niet de activiteit is het talent. Wel wat voldoening geeft en wat vanzelf gaat. Zoals een voetballer die graag de leiding neemt en geniet hoe anderen zich door hem laten leiden. Zijn talent? Meetrokken. Of zoals een muzikante die lang kan doorzetten en nooit opgeeft. Haar talent? Doorzetten. Of zoals een kind dat theater speelt en niet snel zenuwen heeft. Dat kind heeft het talent genieten. Al deze talenten zijn breed inzetbaar in vele contexten.

Je wordt je pas bewust van je talent als je in een omgeving leeft die jouw talent aanspreekt of als iemand jouw talent benoemt. Of als je een zetje krijgt om iets nieuws te proberen waarvan je je niet bewust bent dat

het een groeikans voor je inhoudt. Ouders en leraren moeten aanvoelen wat een kind kan en waar het voldoening in vindt.

Want als een kind doet waar het goed in is, dan verhoogt dat zijn weerbaarheid en veerkracht. Bezit een kind talent dat past bij het onderwijs? Kan het goed stilzitten, luisteren, notities nemen, analyseren, structureren, memoriseren? Veel kans dat het dan zijn batterijen oplaadt op school.

“Dient een school om de tijd te doen vliegen?”

Heeft een kind geen talent dat past bij het onderwijs? Kijk dan naar de activiteiten thuis en in de vrije tijd die het kind voldoening geven. Bij vrienden zijn, samenspelen, inzet in de jeugdbeweging, babysitten, troosten ... ook dat zijn positieve stimulerende contexten. Ook je grenzen durven verleggen is een talent.

Als je doet waar je goed in bent, dan vliegt de tijd. En als de tijd vliegt, dan ben je honderd procent je authentieke zelf. Authenticiteit en tijd zijn synoniemen. Zouden wij

het durven op school? Om voor elk vak na te gaan of de tijd vliegt, of tergend langzaam vooruit gaat? Voor hoeveel kinderen? Voor hoeveel vakken? Dient een school om de tijd te doen vliegen? Misschien niet. Maar jongeren zijn alleen authentiek en zichzelf als ze opgaan in de tijd. Dan worden ze zelfsturend en laten ze zich inspireren in plaats van kennis te kopiëren. Dan ontmoet je de jongere zoals hij of zij is. Echt contact van mens tot mens. De leraren die in het geheugen blijven hangen zijn diegenen die veiligheid en vertrouwen creëren in een klascontext waar kinderen zichzelf kunnen zijn. Zo wordt onderwijs magie.

Een kind moet zich ontspannen. Een kind heeft recht om te lummelen. In een maatschappij waar presteren zo belangrijk is, is een veilig nest hebben broodnodig, dus ook een plek waar je niet echt iets hoeft te doen. Lummelen is de fase voorafgaand aan de creativiteit. Lummelt een zestienjarige? Maak je geen zorgen: het is wachten op de juiste context. Dat lijkt misschien een grap, maar is dat niet. Ontzettend veel jongeren hebben een startmotor die pas aanslaat in de juiste context. Die kansen samen met een kind zoeken, is een uitdaging voor ouders en leraren.

*Luc Dewulf, pedagoog,
Adviseur bij Kessels & Smit
Twitter: @lucdewulf*

VACATURE

KLASSE ZOEKT INKT

-VERSLAAFDE

Ben jij een leraar met een vlotte, journalistieke pen? Stroomt er inkt door je aderen en ben je verliefd op magazines? Kom als gedetacheerde schrijven voor leraren, ouders, jongeren en kinderen. Je gaat zelfstandig op zoek naar straffe verhalen en giet ze in reportages.

Kijk snel op www.klasse.be/vacature

JOKE

"Joke is de lachebek van de groep. Van de verlegenheid in het begin van het schooljaar is amper nog wat te merken. Ze is uitbundig, maar geen losbol. Ze is een goede werker die fier is op haar punten."

BO

"Bo heeft niet zo'n positief zelfbeeld. Ze is onzeker en kan moeilijk haar kwaliteiten benoemen. In dit kleine vriendinnengroepje kan ze zich gelukkig wel veilig voelen."

IGNEA & FEMKE

"Dit is Ignea. Ze was dit schooljaar nieuw in de klas. Na een paar weken uitproberen, bleek de school voor haar te ver te zijn. In haar plaats kwam Femke. Een introvert meisje tussen al die flapuiten. Ze kan heel goed luisteren, en denkt goed na voor ze iets zegt. Ze weet ook goed wat ze wil: volgend jaar gaat ze over naar de richting Toerisme."

RANI

"Rani is rijper geworden. Terwijl ze vroeger alles wat met school te maken had eerder negatief bestempelde, doet ze nu veel meer haar best. De kleine groep is voor haar een zegen: de anderen trekken haar mee. Tijdens de stage in de kleuterklas bleek ze een natuurtaent met die kleintjes. Je zag haar zo hard genieten."

KLASFOTO 1

Leraar over zijn leerlingen

“Hun identiteit is nog volop in ontwikkeling, dat levert fijne gesprekken op”

EVA

“Eva is een doener en een sociaal dier. Voor haar liever geen boeken of computers. Tijdens een inleefdag in het rusthuis merkte ik meteen hoe naturel ze kan omgaan met de mensen daar. Ze weet goed wat ze wil: volgend jaar gaat ze Jeugd- en Gehandicaptenzorg volgen.”

Mevrouw Mieke over haar leerlingen van 4 Sociale en Technische Wetenschappen van het KA Erasmus in Deinze.

Mieke De Clercq (45) ruilde vier jaar geleden de universiteit in voor het atheneum, waar ze vroeger zelf ook naar school ging. Haar *teachers' high?* Leerlingen trots maken op zichzelf.

Twee uur per week geeft ze opvoedkunde aan de leerlingen van het 3e tot het 6e Sociaal-Technische Wetenschappen. “Met de zes meiden uit 4 STW heb ik een fijne band. Hun identiteit is volop in ontwikkeling en dat levert boeiende gesprekken op. Zo waren ze ongelooflijk kritisch voor zichzelf en elkaar toen we het over deze foto hadden: ‘Uw voeten zien er mega-raar uit.’”

JELKE

“Jelke heeft een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Als bij een groepswerk de rest het wat laat hangen, zal zij zorgen dat het er staat. Maar ze is ook perfectionistisch en strest soms als het niet nodig is. Haar enthousiasme en optimisme werken absoluut aanstekelijk.”

WIE JE OP DE
RECHTERWING
SLAAT, KEEK JE
OP DE LINKER-
WING TJE

Louis Janssens (17) is rebel in regisseurstoel

“We steken de stad niet in de fik”

“Jongeren verdienen het om gehoord te worden. Daarom verhef ik mijn stem en maak ik toneelstukken.” Louis (17) rebelleert maar wil ook wetten en regels. Hoe hij dat laat rijmen?

• door Bart De Wilde - foto's Veerle Frissen

We ontdekten Louis tijdens een speech bij de openingsavond van jongerentheaterzaal DeStudio. We waren er voor Maks! op zoek naar een verhaal over een jonge theatermaker. Zijn energieke theaterstuk was sterk, maar ook in zijn speech vooraf verraste hij ons: “Geef ons regels.”

Regels en grenzen zijn oké, stelde je in je pittige ‘State of the Youth’.

Louis: “Ik vertelde er dat de stad wel heel erg meegaat om het jongeren naar hun zin te maken. Een graffitimuur waar je legaal kan spuiten stond in jongerentaal aangekondigd op de website. Dat verpest het natuurlijk helemaal, lachte ik. Durf ons maar grenzen en regels op te leggen. Dan kunnen we daar ten minste af en toe tegen schoppen. Niet dat ik nachtelijke zwerftochten naar graffitimuren ambieer. Mijn rebelle tegen de regels zit in mijn toneelstukken en in het feit dat ik mijn stem verhef. Toneel is mijn

schoppen. De timing voor mijn ‘State of the Youth’ zat natuurlijk ook mee, ik mocht spreken midden in de hetze over GAS-boetes en vlak voor de verkiezingen.”

Kreeg je veel reacties op die speech?

Louis: “Ja. Veel positieve reacties. De meeste jongeren konden zich vinden in mijn standpunt. Ik hield zelf ook wel van de ironie en overdrijving in mijn State: ik trek van leer tegen al te veel kansen voor jongeren, maar krijg natuurlijk wel zelf de kans om dat op een mooi moment te komen vertellen. Bied ons kansen, maar niet te veel zodat we ze soms ook zelf kunnen creëren, lijkt me de perfecte samenvatting.”

Je toneelstukken spelen op mooie podia en halen nationale pers. Hoe kom je daar als tiener?

Louis: “Veel mensen vinden dat jongeren hun beurt maar moeten afwachten. Onze kansen

komen nog wel. Maar ik wil niet wachten. ‘Zo tof dat jij je eigen voorstelling kan maken’, hoor ik soms. Doe het gewoon ook, denk ik dan. Ambitie is niet vies. Ik vind het erg als je geen dromen hebt waarvoor je risico’s durft te nemen. Je mag toch falen? Ik wacht niet op kansen. Ik maak ze zelf. Dat begon allemaal met toneelzalen aanschrijven om ze warm te maken voor mijn toneelstuk. Het blijft trekken en sleuren, omdat ik uiteindelijk nog alles te bewijzen heb. Maar kansen brengen ook nieuwe kansen. Af en toe komen kansen ook gewoon uit het niets naar me toe gewaaid. De Standaard tipte me eind vorig jaar in de reeks ‘Bijna Beroemd’ als ‘jong talent dat je maar beter in de gaten houdt in 2013’. Ik wist van niets. Een vriend die de krant doorbladerde, belde me op. Straf wel dat media zomaar iets over me mogen publiceren zonder me te contacteren. Het is een mooi stuk, maar de ‘nominatie’ is heel relatief natuurlijk. Mijn laatste toneelstuk haalde een driesterrenrecensie in De Standaard tussen alle andere stukken. Die eerlijke evaluatie die niet focust op mijn leeftijd deed me veel plezier. Je mag jongeren ook echt op hun kwaliteiten beoordelen. Een fluwelen aanpak – ‘ze zijn nog zo jong’ – is eigenlijk denigrerend.”

Kennen je leraren jou ook zo?

Louis: “In de les kan ik behoorlijk lauw zijn. Wat me interesseert pak ik enthousiast vast, lessen die me matig boeien, laat ik wat lopen. Wat ze wel zullen herkennen is mijn engagement om alles wat niet correct verloopt aan te pakken. Wanneer de directie leerlingen met de vinger wijst en onze klas dat onterecht vindt, mail ik naar de directie om onze visie uit te leggen.”

“Een fluwelen aanpak is eigenlijk denigrerend”

Door een fout in onze examenplanning, kwamen we altijd te laat. Wij kregen onder onze voeten, maar ik kon de directie overtuigen dat we niet in fout waren. Als je in je mail de juiste toon en woorden koppelt aan correcte argumenten, luistert de directie wel. Dat is mijn ervaring.”

Botst je toneelervaring soms met de lessen?

Louis: “Ik heb misschien meer ervaring dan klasgenoten en ik weet wel wat ik wil. Soms botst dat met de theatervisie van mijn leraren. Dat levert pittige discussies op, maar de leraren moedigen dat aan. Al moet ik op het examen wel vaak afwegen of ik honderd procent mijn goesting doe of iets afwerk dat past binnen de toneelvisie van de leraren. Eigenlijk is dat een fout uitgangspunt en moet je als toneelmaker ge-

woon keihard gaan voor wat je zelf goed vindt. Een leerling heeft het recht om onderbouwd en positief te zeggen dat hij het niet eens is met zijn leraar. Zeker over toneel: dat is geen exacte wetenschap. Mijn eigen toneelprojecten en de toneelopleiding op school botsen soms, maar ze beïnvloeden elkaar ook. Juryleden en leraren spreken ook uit dat ze zien dat ik al een eigen stijl aan het ontwikkelen ben. Elke voorstelling brengt me een stap dichterbij mijn eigen stijl, elke voorstelling doet me toneel beter begrijpen – al voel ik dat ik nog heel veel te leren heb. Dat groeiproces houdt ook nooit op, vermoed ik. Mijn stukken zijn nooit echt af. Een frustrerend en boeiend proces: ik blijf ploeteren tot ik me uiteindelijk neerleg bij een resultaat.”

Wat wil je in je stukken vertellen?

Louis: “Ik wil graag mijn ideeën in toneelstukken stoppen zonder te moraliseren. Vertellen hoe ik de dingen zie en de wereld rond me beleef. Syrië zou op de een of andere manier in een stuk kunnen. Ik worstel met de vraag hoe iemand zo ver gaat om zijn leven te gaan riskeren in een ver land. Maar is het mijn taak om dat op te lossen? Het is fijn als je publiek na de voorstelling wel nog over je stuk spreekt. Een jongere op het toneel geeft een extra dynamiek. Nog meer dan bij volwassenen krijg je het spel tussen waarheid en pose. Een meisje dat zich opmaakt op het podium, speelt zij een tiener of is zij zichzelf? En waarom brengt een jonge toneelmaker een jongere op die manier?”

Laten jongeren hun stem vandaag voldoende horen?

Louis: “Zeker. Ik praat daarover met mijn vader. Hij kwam op straat om zijn ongenoegen uit te schreeuwen. Maar ik heb het gevoel dat het nu complexer is. Er is niet een groot kwaad brein waartegen we allemaal kunnen reageren. Er is niet één iemand die de wereld verpest. Zo simpel is het niet. De bankencrisis is een bijzonder ingewikkeld systeem en heeft niet echt een duidelijk gezicht. Moeilijker om met de vinger te wijzen dan wanneer iemand een atoombom gooit. Toch reageren we. We steken de stad niet in de fik. Ons protest, ons engagement zit in andere dingen. Facebook is de motor achter hedendaagse veranderingen met jongeren als drijvende kracht. Wij willen best actie ondernemen voor de wereld waarin we groot worden. Iedereen zoekt daarvoor zijn eigen vorm. Bij mij is dat toneel.”

Deze maand op

tv **klasse**

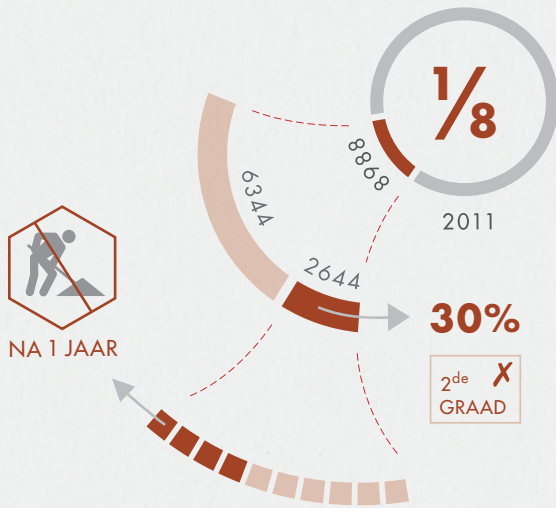
“Spijbelen wordt een verslaving”

“Met spijbelaars kan je niets aanvangen.” Het verhaal van Jeroen (18) laat zien dat het niet zo zwart-wit is. De wereld is alleen heel zwart als je spijbelt. “Als ik iemand hoor praten over spijbelen en die zegt: ‘Ik heb daar nooit last van gehad’, geloof ik daar niks van.”

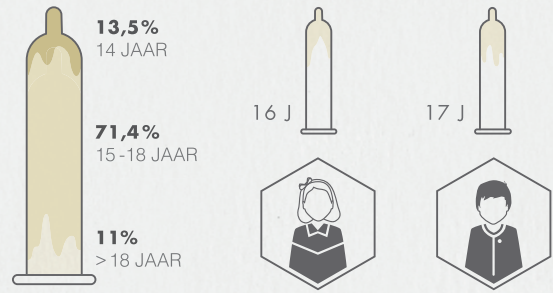
“De scheiding van mijn ouders was nog maar net aan de gang. Dat had een heel grote impact op mij. Ik had ook niet al te veel vrienden. Ik was nogal alleen. Ik ben altijd aan de schoolpoort gaan staan. Maar zodra ik voor die poort stond, gaf dat zo’n druk dat ik mij altijd omdraaide en wegging. Spijbelen wordt een verslaving. Het was echt pas toen ik voor de rechter moest verschijnen, dat ik besepte: ‘Ik ga beter een paar stappen terug.’”

*Heb jij een spijbelaar in je klas?
Bekijk het verhaal van Jeroen op
www.klasse.be/ga/jeroenspijbelt*

1/8 STOPT MET SCHOOL ZONDER DIPLOMA

8988 jongeren verlieten in 2011 de school zonder een diploma secundair onderwijs. Dat is een op de acht schoolverlaters. 2644 jongeren haalden zelfs geen getuigschrift van de tweede graad van het secundair onderwijs. Zij vinden heel moeilijk een job. Vier op de tien hadden na een jaar nog steeds geen werk. 6344 jongeren haalden wel nog een getuigschrift van de tweede graad maar haakten af in de derde graad.

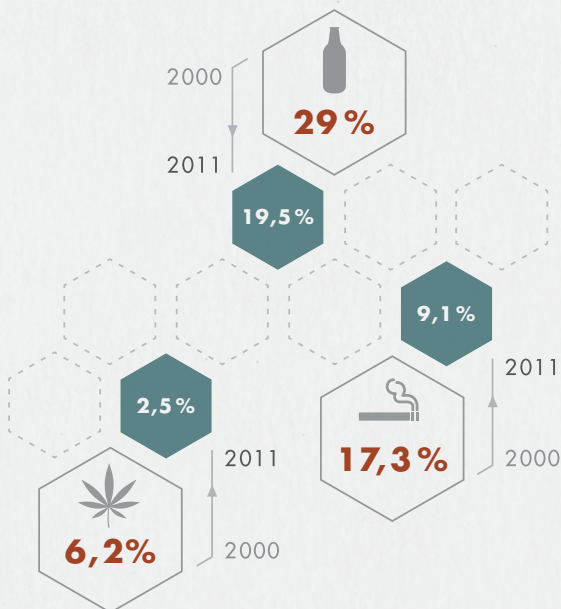

JONGEREN STARTEN VROEGER MET SEKS

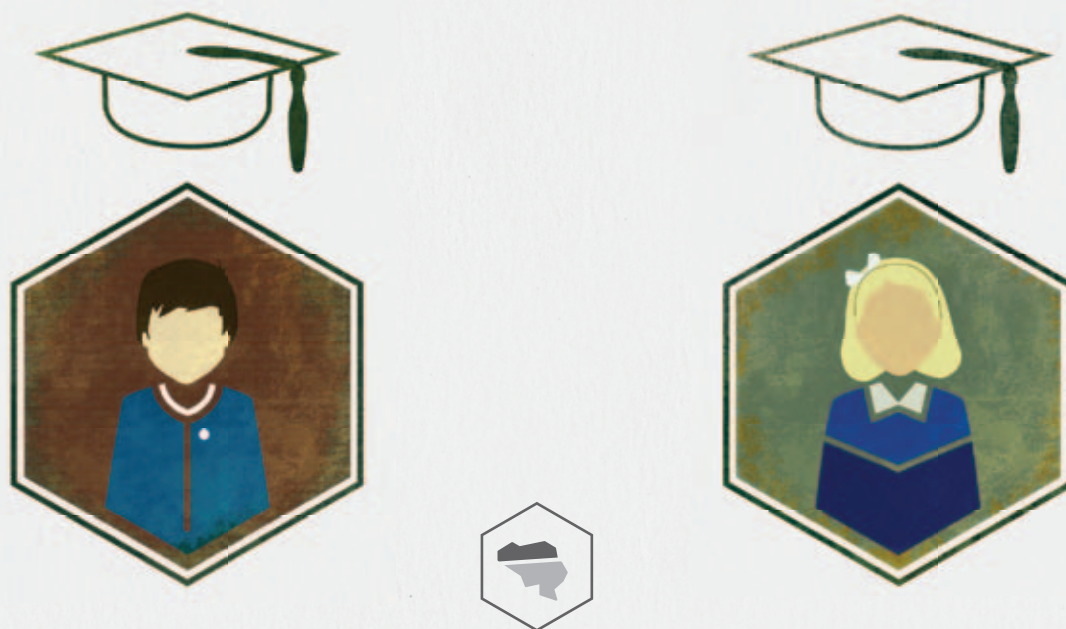
JONGEREN LEEFT IN ARMOEDE

Ongeveer 130.000 kinderen en jongeren tussen 0 en 17 jaar leefden in 2011 in een gezin met een inkomen onder de armoederisicodrempel. Voor een gezin met 2 volwassenen en 2 kinderen is die drempel 2.101 euro per maand. Vlaanderen scoort daarmee nog het 'best' in Europa.

TIENERS ROKEN EN DRINKEN MINDER DAN VROEGER

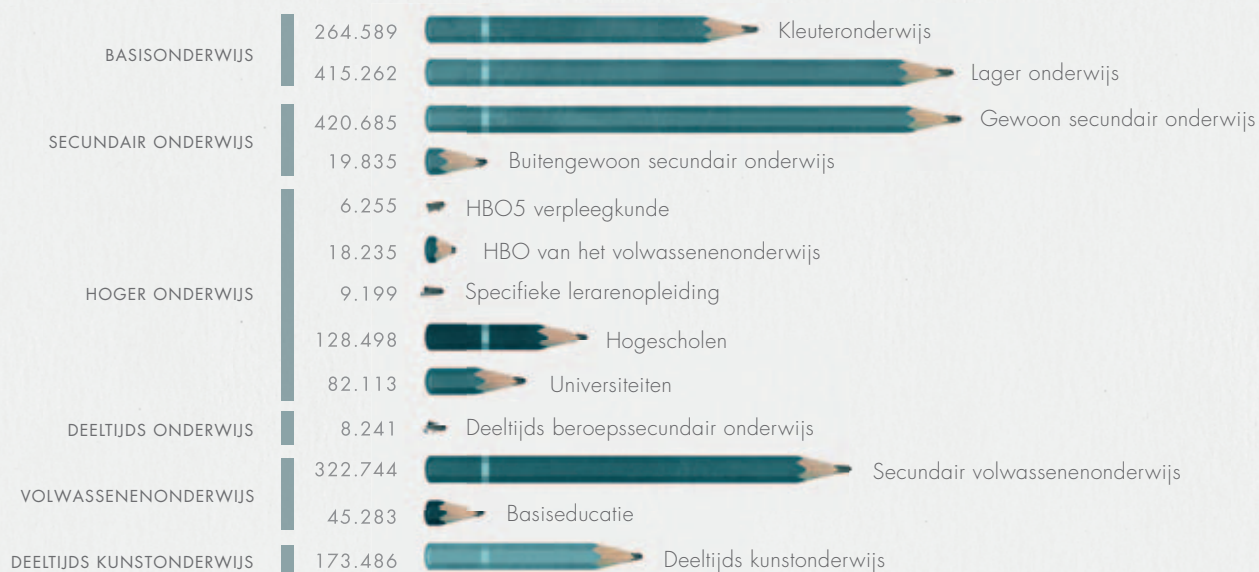

SCHOOLVOLK IN CIJFERS

• door Stefaan Tolpe - infografiek: Joris De Raedt

SCHOOLBEVOLKING IN HET VLAAMS ONDERWIJS

JEF (31)

- meester 4de leerjaar
- Basisschool De Bosstraat Wilsele
- Onaanbrandbaar
- Hip Hop Wordenaar

KOBE (10)

- 4e leerjaar
- Basisschool De Bosstraat Wilsele
- Droge humorist
- Rechtvaardige rechter

1

ZAAI EEN WORTEL

Jef (31): “Hoe je de sfeer in de klas verbetert? Stap op woensdagnamiddag binnen bij een plantenspecialzaak en vraag of ze een vierkante meter moestuin willen sponsoren. Wij kregen er één voor elke graad. Het tuingerief deed de ouderraad ons cadeau en een stuk van ons Milieuzorg Op School-budget konden we gebruiken voor planten en teeltgrond. Onze leerlingen onderhouden onze tuin zelfstandig, verdelen de taken, en leren gedisciplineerd te werk gaan. De eerste weken waren een leuke ontdekkingsstocht voor veel kinderen. “Meester, hoe zaai ik een wortel?”

39 dingen die leerlingen moeten doen voor ze afstuderen

Zaai een wortel!

Op het dak van het Ministerie van Onderwijs dromen Kobe (10), Jef (31), Sean (17), Annick (45), Senne (18) en Karine (42) over hoe ze school willen maken. Ze brainstormen op vraag van de Klasse-redactie over ideeën die leraren inspireren. Dit zijn hun 39 tips.

• door Stijn Govaerts - foto's Jens Mollenvanger

2

VERANDER ELKE LES JE KLASOPSTELLING

STUUR EEN FOUTE VERJAARDAGSKAART

Leerlingen belonen leerlingen. Het moet niet altijd van de leraar komen. Hebben ze hun werk goed gedaan? Laat ze zelf aan de slag gaan voor elkaar met tegoedbonnen, foute verjaardagskaarten of bijvoorbeeld een gratis gezichtsmassage of een ritje op de schooltandem.

3

4

ZET EEN VIS AAN BORD

Een scheutje inspiratie vlak voor de les kan geen kwaad, zolang je niet overdrijft. Een goudvis die je leraar de eerste drie minuten van de les vervangt? De ideale lesstarter, toch? Stil terugstaren naar iemand die je stil aanstaart. Check inspinazietoutcourt.wordpress.com/xs/

5

VERMOM JE ALS IEMAND VAN HET ANDERE GESLACHT

SPREEK JE LERAAR MET DE VOORNAAM AAN

6

7

SPEEL JE SCHOOL PLAT

Belgiës toekomstmuziektrots zit nu al bij jou op school. Jonge bands schreeuwen om meer podiumkansen. Heb je een turnzaal? Plaats genoeg. Wedden dat je zaal 's middags volloopt en barst van de energie? Ontdek de nieuwe Chokri!

8

MEVROUW-HET-INTERNET-WERKT-NIET-DAG

9

BOEKENTASSEN BUITEN-DAG

10

FAAL!

Senne (18): "Ik kwam in het vierde jaar in een nieuwe richting Multimediatechnieken terecht. Voor mijne eerste creatieve opdracht had ik echt alles gegeven. Ik was tevreden over mijn ontwerp en dacht dat ik het goed had gedaan. Toch kreeg ik van mijn leraar een lauwe reactie en bijsturingen om alles volgens de regels te zetten. Ik had gefaald."

"Maar ik koos ervoor om altijd eerst zelf tevreden te zijn over mijn werk, en niet teveel rekening te houden met de regels. Op het einde van dit schooljaar moeten we een eindwerk maken waaruit onze eigen stijl blijkt. Als ik de regels had gevolgd, dan had ik daar nu problemen mee. Maar die les kon ik alleen maar leren door in het vierde jaar op mijn bek te gaan."

11

SKRILLEX BEËINDIGT JE LES

Driiiiiingggggg, saaie schoolbellen zijn passé. Programmeer de favoriete .mp3 van elke klas als schoolbelgeluid en laat een goeie les eindigen met Beyoncé, Coely, of Absynthe Minded. En als je toch heimwee hebt naar dat drrriing-geluid, dan programmeer je de drilboorgeluiden van dubstep-dj Skrillex.

DOMME DAG FALEN IS DE BOODSCHAP

12

14

GEEF EEN SCHOOLBUURTFEEST

DRAAG ALLEMAAL HIPSTERSOKKEN

Karine (42): “Mevrouw, kijk eens naar mijn nieuwe sokken, hip hè?” gooide een leerling ineens door het leslokaal. Ik keek naar zijn veel te korte broek en zag een paar kleurrijke grappige sokken. ‘In Berlijn lopen alle hipsters tegenwoordig allemaal zo rond’, antwoordde ik. Ik had die trend toevallig op reis opgepikt. Maar dit was wel de uitgelezen kans om die jongerencultuur bij mijn les te betrekken.”

“We namen meteen een foto van onze sokken en startten op Facebook een oproep: 100 likes en we organiseren Hipster Day op school. Die haalden we meteen. In de les maakten we affiches voor onze nieuwe feestdag. Het opzet was: iedereen komt verkleed als hipster naar school. We drinken die dag de juiste koffie, en nemen instagramfoto’s in een geïmproviseerde fotostudio tussen de lessen door. Ik merkte dat mijn leerlingen zich echt betrokken voelden bij dit onderwerp, en ze voelden zich uitgedaagd. Leerlingen en leraren die samen iets organiseren, dat schept een band.”

17

13

PAPPARAZZI POWER
Zoek je een schoolfotograaf? Maks!, het leerlingenmagazine van Klasse, ontvangt elke week minstens 5 straffe foto’s van leerlingen. Zij zijn de ideale werkkraft tijdens het klasfotoseizoen. Ze denken voorbij de typische ‘dubbele-rij-foto’ en verdelen hun werk online in no time.

FILM JE SCHOOLJAAR
Ken je Vine? Dat is de Instagram voor videoliefhebbers. Wat? Vine is een smartphone-applicatie waarmee je korte videofragmenten van zes seconden kan opnemen en de wereld in sturen. In een mum van tijd maak je een schooljaaroverzicht. www.vine.com

15

LELIJKE TRUIEN-DAG

16

KARINE (42)
• leraar Grafische Vormgeving
• THHI Tessenderlo
• Typografiefreak
• Positivo

19**DANSEN OP TAFEL BIJ HET BEGIN VAN DE LES, CONCENTRATIE KOMT VANZELF****20****MAAK JE KLASINDELING OP BASIS VAN TALENT****NEEM EEN PETEKIND**

“Meter en peter, hoe meer u geeft hoe beter.” Moet je deze straffe madammen en meneren reserveren voor Nieuwjaar en binnen de familie? Geef elke leerling een jongere leerling als beschermeling cadeau. Zo krik je het welbevinden op.

21**22****ONTDEK HET GEHEIM ACHTER DE DOELEN VAN JE LERAAR****KOMEN ETEN**

Leg een dag een verbod op eten in de lerarenkamer. En nodig je leraren uit in de refter. Niks zo gezellig en leerrijk als samen eten. Wie trakteert met cake?

23**18****PRAAT MET OUD-LEERLINGEN**

“Veel van onze leerlingen twijfelen over wat ze na het secundair zullen studeren” zegt Annick (45), lerares Engels van het VTI Voorzienigheid in Diest. “We willen ze een realistisch en onafhankelijk beeld geven door ze te confronteren met leerlingen die hen zijn voorgedaan in een specifieke studie.”

Hoe krijgen jullie dat klaar?

Annick: “Onze oud-leerlingen vertellen over hun studies aan onze laatstejaars aso, bso en tso. Er zijn leerlingen die al heel goed weten wat ze willen, maar er zijn er evenveel die nog geen idee hebben wat en of ze zouden studeren. Ze kunnen heel concrete vragen stellen en echte cursussen inkijken. We zetten, als dat kan, een aso’er naast een tso’er of bso’er om de leerling vanuit de verschillende interessegebieden een kijk te laten geven op hoger onderwijs.”

Is daar veel werk aan?

Annick: “We sturen een uitnodiging naar alle oud-leerlingen met de vraag of ze langs willen komen met hun cursussen. En we verzamelen alle mogelijke studieplannen die de laatstejaars hebben. Dan maken we de oefening om van zo veel mogelijk studierichtingen iemand in huis te halen. Dat is de laatste jaren wel wat moeilijker geworden. En richtingen die nog maar een jaar bestaan, daar hebben we heel dikwijls nog geen leerlingen voor. We overleggen regelmatig met een aantal leraren om de zaak rond te krijgen.”

Je bouwt zo een straf netwerk uit?

Annick: “Ik kan op zo’n avond best trots zijn op al die hard werkende ex-leerlingen. Als je ze ziet praten met de nieuwe lichten, dat doet toch wel iets. Je bouwt als school een netwerk uit dat écht leeft. Al is het maar voor één avond.”

ANNICK (45)

- leraar Nederlands, Engels
- VTI Voorzienigheid Diest
- Pukkelpopper
- Tolerante straffe tante

24**IEDEREEN GEEFT PUNTEN**

Sean (17): “Als ik mijn leerlingen en leraren zou mogen evalueren, dan zou ik geen punten geven. Maar ik zou kijken hoe boeiend leraren les geven of hoe groot hun passie voor hun vak is. En dat in positieve- en werkpunten gieten. Ook voor leerlingen, ja. Mijn klasgenoten zouden dat serieus oppakken, denk ik. We zijn met acht en kennen elkaar door en door. We weten perfect wie welke talenten heeft en wie waar beter kan. Leraren zullen ons graag zien komen, minder werk voor hen, toch?”

25**BREEK 'S NACHTS IN OP SCHOOL EN LAAT EEN MYSTERIEUZE KRIJGTEKENING ACHTER****VIJF JE SCHOOLDIER**

Van dieren leer je manieren. Een klaskip opvoeden geeft je als leerling inzicht in het wel en wee van dieren houden. En het heeft wellicht positieve invloed op de klassfeer. Welke dieren mag je houden op school? Check www.klasse.be/ga/dierenopschool

26**27****DAG VAN DE ARMOEDE**

Leerlingen en leraren trekken een kaartje, sommigen krijgen een luxe-maaltijd, de rest een droge boterham. Nog meer lesideeën die blijven plakken? Lees het boek 'Ideas that stick' van Dan en Chip Heath. Check heathbrothers.com

28**VERRASSINGSWEEK: IEDEREEN VERRAST IEMAND ANDERS. AANGEKOCHE CADEAUS VERBODEN****EET GRATIS APPELS TIJDENS DE LES**

Kauwende kinderen die tegelijk werken aan hun gezondheid. Als je verdraagzaam bent wat smakkende geluidsoverlast betreft, vang je twee vliegen in één klap. Want wie kauwt, geraakt minder makkelijk afgeleid in een storend gesprek. Sponsordeal met de plaatselijke appelteler?

29**SEAN (17)**

- 5e jaar Informaticabeheer
- VTI Voorzienigheid Diest
- Geheimzinnig
- Analytisch pienter

**GEEF ZELF
JE LIEVELINGSLES**

Kobe (10): “Ik zou graag eens een les wiskunde willen geven. Da’s mijn lievelingsles. Hoe dat komt? Mijn meester deed er eens een week heel enthousiast over, hij maakte van elke les een belevenis. Sindsdien ben ik een klein beetje verliefd op dat vak. Mijn les moet dus minstens zo enthousiast gegeven worden. Maar ik wil niet de hele tijd grappig doen of plezant proberen zijn. Dat gaat heel snel vervelen.”

**SKYPEKLAS:
EEN DAG THUIS
LES VANUIT DE ZETEL**

34

**SPEEDLUNCH
GA OM DE VIJF MINUTEN
BIJ EEN NIEUWE LUNCH-
PARTNER ZITTEN.
CHANGEZ!**

30

31

SCHEP EEN SCHOOLBAND

Ervaring en jong geweld samen geeft heel vaak vonken. Zit er een verouderde dj in het lerarenkorps? Zet 'm 's middags in de refter mee achter de draaitafels met een jonge dj-beloofte. Meer doen met muziek? Surf naar Poppunt.be

**ONDERZOEK WAAR JE
SCHOOLBANK,
SCHOOLBORD EN KRIJGT
VANDAAN KOMEN.**

32

33

REGISSEER JE SCHOOLDAG

Een actiefilm met alleen maar actie en zonder dialogen zet je meteen af. Wat als je een schooldag vergelijkt met een actiefilm? Een schooldag met alleen maar theorievakken? Daag je leraren uit voor een dag met telkens een uur theorie en dan weer een uur praktijk.

WAAROM LEREN WE?

35

**FILOSOFEEER EEN HELE DAG
OVER HET WAAROM VAN
ONDERWIJS**

**SPEEL GOTCHA
MET JE LERAREN**

37

36

GA VREEMD

Buitenlandse jongeren leer je op school kennen via het uitwisselingsproject Comenius. Meer over uitwisselingen via epos-vlaanderen.be. Leerlingen gaan zelfstandig de boer op via GoStrange.be

BLIJF SLAPEN

Op een festival zien ze honderd bands op drie dagen tijd. Maar ze praten vooral over de sfeer op de camping. Doe een festivalcampingdag op school. Die popup-tenten van tegenwoordig staan in drie seconden klaar. 's Morgens een stevig ontbijt met fruitsap en boterhammen van de mama. Klaar voor de lesdag. Vergeet niet je tanden te poetsen.

39

MUSTAFA (18)

“Mustafa komt uit Tuinbouw, maar dat lag hem niet zo. Als jongen heeft hij een voorkeur voor de ‘stoerdere’ kanten van de job: met grote machines werken, vanop een stelling ruiten wassen ... De jongste tijd kampt hij jammer genoeg met rugproblemen, waardoor zijn stage in het gedrang komt. Ik duim dat het goed komt en dat hij er niet mee stopt.”

FATIH (21)

“Fatih is met zijn 21 de oudste van de klas. Hij woont sinds vijf jaar in België en zat eerst in Buso opleidingsvorm 2 vanwege de taal, maar daarvoor was hij te sterk. Ook bij ons raakte hij schoolmoe en hij begon te spijbelen. Omdat we niet wilden dat hij zou uitvallen zonder diploma, zochten we voor hem een schoonmaakbedrijf waar hij tegen betaling het hele schooljaar aan de slag kan.”

ASHLEY (17)

“Ashley is eerder verlegen, al leert ze stilaan meer voor zichzelf opkomen. Omdat ze nog wat onzeker is, ga ik met haar vooraf twee dagen werkplekklaren op haar stageplek, een rusthuis. Zo stel ik ze op haar gemak. Ashley is ook een wandelende medische encyclopedie.”

SAMANTHA (17)

“Samantha is een bemiddelelaar. Als er in de klas ruzie is, lost zij die op. Ze vertelt ook graag. Met een stage in een rusthuis zit ze op de juiste plek. Ze heeft een moeilijke thuissituatie en verblijft daarom tijdens de week in een soort ‘internaat’. Dat valt haar soms zwaar.”

KLASFOTO 2

Leraar over zijn leerlingen

LOTTE (16)

“Lotte is een ongelooflijk gezellige en lieve meid. Niets is te veel gevraagd. Als ik vraag om tegen de volgende les allemaal een jeansbroek bij te hebben om te strijken, brengt zij er een hele stapel mee. Ze is een deugniet die bijvoorbeeld wel eens zeep aan de klink durft te smeren. Maar boos zijn op haar, dat kan ik niet.”

SHELLY (19)

“Shelly is de ‘poppemie’ van de klas. Ze is heel erg met uiterlijk en mode bezig. We vonden een stageplaats die haar op het lijf is geschreven: een schoenwinkel. Later gaan poetsen voor de kost ziet ze niet zitten. Ze wil graag een diploma nagelstylist halen.”

“Ik solliciteerde in het buitengewoon onderwijs, om dichter bij mijn leerlingen te staan”

Mevrouw Fia over haar leerlingen uit 5 Onderhoudshulp en Professionele Schoonmaak van Buso Berkenbeek in Wuustwezel

In een vorig leven werkte Fia Claes (32) als nanny. Sinds twee jaar leert ze de meisjes en jongens in Berkenbeek (type 1 & 8) koken, strijken, poetsen en zichzelf verzorgen, en stooft ze zo klaar voor de reguliere arbeidsmarkt.

“Ik solliciteerde bewust in het buitengewoon onderwijs, omdat ik wist dat ik hier zo veel dichter bij mijn leerlingen zou staan. Ze zijn stuk voor stuk bijzonder, en dat zeggen ze ook zelf: ‘Juf, wij zijn toch speciaal, hé!’”

Leer-het-zelvers

“Wat je zelf leert, onthou je beter”

Van acht tot vier op de schoolbanken, vijf dagen aan een stuk. En toch zijn sommige leerlingen nog niet moe geleerd. In hun vrije tijd doen ze gewoon verder: ze repareren computers, bricoleren aan fietsen, studeren vreemde talen in. Zonder leraar, los van de les. Zoek de leer-het-zelvers ook in jouw klas.

• Door Wouter Bulckaert - foto's Veerle Frissen

Lucas Van Dorpe (5 Wetenschappen-Wiskunde)

“FIETSEN HERSTELLEN IS DENKWERK”

Middagpauze in De Wingerd, Gent. In het fietskot op de binnenspeelplaats sleutelt Lucas aan fietsen van leerlingen én leraren. “Zo kunnen ze om vier uur weer veilig naar huis”, lacht Lucas. Hij begon met een lekke band, en heeft nu al meer dan honderd fietsen hersteld. “En ik word steeds beter.”

Lucas Van Dorpe: “Enkele jaren terug zocht de directeur vrijwilligers om lekke fietsbanden te stoppen tijdens de pauze. Bleek dat een maat en ikzelf de enige geïnteresseerden waren. Ik stak mijn eerste band op en bleef de dagen erna gewoon in dat fietskot zitten. Wachtend op mensen die langskwamen om hun fiets te herstellen. Na de lekke banden leerde ik mezelf kettingen aanspannen. Reflectoren en fietslampen installeren. Bij elke nieuwe herstelling, bij elke binnengebrachte fiets met andere onderdelen, leerde ik bij. En ik merkte dat fietsen, oud of nieuw, uiteindelijk heel sterk op elkaar lijken.”

“Wat ik in de les leer, helpt me niet vooruit als ik fietsen herstel”

“Voor ingewikkelde problemen, zoals versnellingen met veel bewegende onderdelen, kijk ik wel eens op YouTube. Maar daar vind je weinig meer dan de basisuitleg. Daarom test ik eerst op kapotte fietsen. Je bestudeert het defecte onderdeel, sleutelt eraan, haalt het uit elkaar en steekt het weer in elkaar tot het werkt. Ik ben een knutselaar maar ik ken mijn beperkingen. Ik heb ooit hydraulische remmen uit elkaar gezeven. Dat lukte, maar toen ik eraan prutste, liep plots alle olie weg. Die fiets heb ik naar de fietsenmaker mogen brengen. Ondertussen weet ik wel hoe hydraulische remmen werken. Dat overkomt me dus geen twee keer. Maar als ik echt geen oplossing vind voor het probleem, stuur ik de eigenaars door naar de fietsenmaker.”

“Mijn zotste herstelling ooit? We hebben onlangs een fiets uit het water van de Blaarmeersen opgevist. Die was volledig verroest, alles zat onder het mos. Behalve het frame zitten daar nu geen originele onderdelen meer op. Ik heb alles vervangen: wielen, banden, spaken, lichten. Resultaat: een prima fiets, en hij ziet er geweldig *vintage* uit.”

“Ik volg Wetenschappen-Wiskunde, een heel theoretische richting. Wat ik in de les leer helpt me niet vooruit als ik fietsen herstel. Maar de praktische kijk en het ruimtelijk inzicht dat ik krijg door fietsen te repareren, komen wel van pas in de les wiskunde. Fietsen herstellen is sowieso denkwerk, zeker als je aan versnellingen prutst en met hefboomen werkt. Het verschil met leren in de les is dat de leraar daar toont hoe het moet en je uit boeken leert. Als ik fietsen herstel, pak ik zelf dingen vast en probeer ze uit. Opgedane kennis blijft langer hangen als je die aan jezelf leert.”

“Elke pauze kruip ik in mijn fietskot. Sommige middagen zijn kalm, dan lees ik op mijn gemak een boekje. Maar op piekmomenten heb ik te weinig tijd tijdens speeltijden en middagpauzes. Dan vlieg ik van de ene fiets naar de andere en sleutel ik ook vóór en na school aan fietsen. Ook al hebben we er allemaal een, een fiets is al vlug een absoluut mysterie voor bepaalde mensen. Voor hen ga ik zelf naar de fietsenmaker om onderdelen, en die monteer ik dan wel. Dat doe ik helemaal vrijwillig. Mijn herstellingen kosten niets. Ik vind het fijn om anderen te helpen. En je eigen stek op school: plezierant, he?”

Waarom leer-het-jezelf werkt?

Leerlingen zijn verslaafd aan input. Maar ze slikken lang niet alles. Tenzij ze passie voelen. Dan leren ze constant, vaak ook na de schooluren. Zo leren je leerlingen:

1. **Je beseft niet dat je bijleert,** je voelt niet dat het je moeite kost.
2. **Je moet het zelf uitzoeken,** dus word je zelfredzaam.
3. **Een probleem waar je niet uit raakt?** Je vraagt het aan een expert of coach.
4. **Schoolse vaardigheden** pas je toe op wat je jezelf aanleert, en omgekeerd.
5. **Je bepaalt je eigen leertempo.**
6. **Je motivatie komt vanbinnen,** en is dus heel sterk.
7. **'Dat wil ik ook kunnen':** je wordt geprikkeld door goeie voorbeelden.
8. **Je verborgen talenten komen naar de oppervlakte.** Wat je jezelf aanleert, beïnvloedt je studie- en beroepskeuze in positieve zin.

Koen Van de Moortel (7 Carrosserie)

“ZELFGEMAAKTE PC'S WERKEN BETER”

“Toen ik twaalf was, stak ik mijn eerste pc in elkaar, met de hulp van mijn broer. Dat heeft me een week gekost. We weigerden immers handleidingen te lezen. Toch ben ik in het secundair carrosserie gaan studeren. Zet mij twee uur aan een bureau en ik word zot, dacht ik toen. Maar nu zie ik me niet langer op mijn knieën aan een auto werken. Dus wil ik verder studeren. Informatica, jawel. Het oog voor detail in mijn lessen Carrosserie zal me daar goed van pas komen. Door in mijn vrije tijd aan pc's te werken, heb ik mezelf blind leren typen. Photoshop aangeleerd. En leren leren. Ik heb de instapcursus wiskunde aan de UGent besteld. Die ga ik ook zelf instuderen, zonder leraar. Aan mijn zelfgebouwde pc. Want die werkt nog steeds. Na mijn upgrades zelfs beter en beter.”

Julie Maes (7 Kinderverzorging)

“DURE OPLEIDINGEN ZEGGEN ME NIETS”

“Zodra ik als peuter kon kladderen, zat ik aan de tekentafel. Een vriendin van mijn opa had een atelier op zolder. Ik mocht met haar mee, en dat wou ik ook doen: schilderen met olieverf! Mama stuurde me naar de academie, maar ik reed ook paard. Daarvoor moest ik naar de manège, maar tekenen kon ik mezelf leren. Dus experimenteerde ik thuis. Nog steeds eigenlijk. Dure opleidingen zeggen me niets. Dus trek ik af en toe naar meester Hugo, de leraar van de avondschool. Die geeft me technische tips, toont me hoe ik mijn mediums moet mengen voor mijn olieverf. Dat haal je niet uit boeken. Ik studeer Kinderverzorging. Ik schilder al mijn kamishibai-voorleesplaten zelf. Dat is leuker dan in een ontwerp bureau te gaan zitten. En als mijn vrienden jarig zijn, krijg je een schilderij cadeau.”

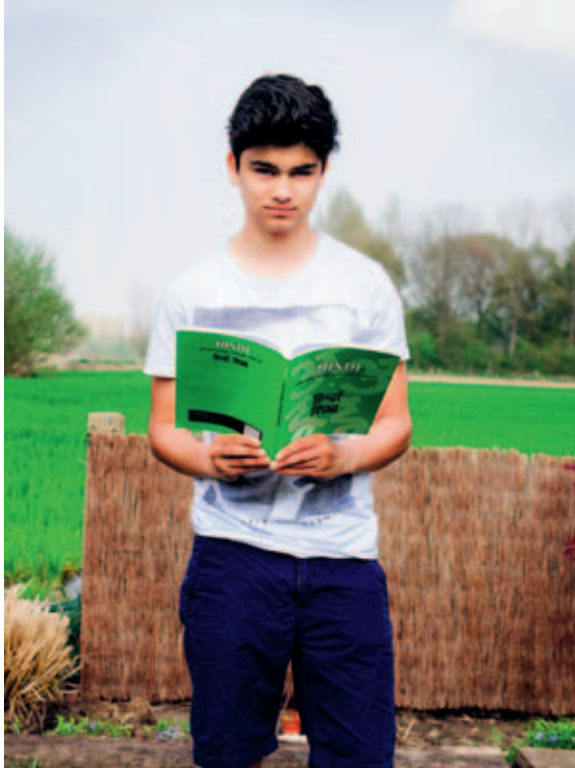

Dante Declercq (5 Humane Wetenschappen)

“BAS: VAN REGGAE TOT TRASH”

“Ik heb vier jaar notenleer en piano gevolgd aan de muziekacademie. Saai: je mocht enkel partituren naspelen, niet improviseren. Ik ben ermee gestopt. Toen kocht mijn ma impulsief een bas. Zij gaf het al vlug op, maar ik heb er mijzelf op leren spelen. Met lessen van op het internet. Ik leerde mezelf een hoop stijlen, van ska, reggae en funk tot rhythm-and-blues en crossover. Na een half jaar vroegen ze me voor een hardrockgroep. Hun songs studeerde ik in op het gehoor. Zo leerde ik op een jaar meer dan ik in vier jaar muziekacademie had opgestoken. Bovendien is mijn pa drummer. Samen vormen we de perfecte ritmesectie. We jammen in zijn repetitiekot. Hij geeft me tips. En geeft kritiek. Ondertussen is er ook nog het schoolwerk. Opvallend: een wiskundige definitie ben ik op het einde van de dag alweer kwijt. Een moeilijke basriff daarentegen onthou ik voor de rest van mijn leven.”

Elias Deschryvere (4 Wetenschappen)

“IK LEER HINDI IN DE NACHTWINKEL”

“Mijn vader is Indiër. Twee jaar geleden heb ik hem voor het eerst ontmoet. Hij spreekt Engels, maar met mijn broer, zus, oma en opa wil ik ook kunnen praten. Dus ben ik mezelf Hindi beginnen leren, met een handboek Hindi-Nederlands. Ik krijg hulp van mijn vader via Skype. Af en toe is hij in Europa, en dan maken we tijd vrij voor de les Hindi. Zo leer ik de woorden juist uitspreken. De Indiër uit de nachtwinkel helpt me ook. Maar voor de rest sta ik er alleen voor. Dat is soms moeilijk om de discipline erin te houden. Je moet tijd vrijmaken, naast je huiswerk en je hobby's. Maar ik heb altijd mijn handboek mee naar school, voor als we studie hebben. Grote voordeel is dat ik zelf het tempo bepaal en de manier waarop ik het aanleer. Vroeger was ik helemaal niet goed in talen. Nu ik zelf Hindi ben beginnen studeren, heb ik verrassend meer inzicht in Engels en Frans.”

Deborah Taelman (5 Hout)

“SCHOOL EN SCHRIJVEN GESCEIDEN”

“Papa was zwaar verslaafd aan de drank, mama had psychische problemen. Dat wou ik van me af schrijven. Ik pikte de goeie zinnen eruit. Zette die in een nieuwe volgorde. En ongemerkt werden dat gedichten. Een begeleider van de Tondeldoos, een fonds voor kansarme gezinnen, pikte die toevallig op. En gaf die uit als dichtbundel. Ik was er ondersteboven van. Daar stond ik dan, voor te lezen voor een publiek, handjes te schudden op de receptie en dichtbundels te signeren. Jeugdacteur Patricia De Landtsheer wil me verder begeleiden. Leuk, zolang dat geen schrijflessen worden. Want school en schrijven hou ik strikt gescheiden. Schrijven is creatief in 't koppeke, werken met hout gebeurt met je handen. Natuurlijk schrijf ik nu veel soepeler, verwoord ik beter, besef ik dat schrijven vooral schrappen is. Maar is dat leren? Dan toch onbewust.”

Tobiah Lissens (4 Wetenschappen)

“IK DENK IN ROBOTTAAL”

“Ik ben robots beginnen ontwerpen in het lager, met een Lego Mindstorms-kit. Maar op den duur volstaan de basisprogramma's niet meer. En dan ga je zelf robots bedenken, berekeningen maken voor nieuwe functies en die uitproberen. Samen met vrienden nam ik deel aan de RoboCup-wedstrijd. Voor we het wisten, zaten we voor de grote finale in Istanbul en werkte ik samen met specialisten van de UGent. In mijn vrije tijd zit ik constant robots te programmeren. Je vereenzelvigd je met de robot: hoe moet die denken om een bepaalde opdracht te kunnen uitvoeren? En hoe zet je dat dan over in de taal die de robot denkt en spreekt? Dat is vaak zweten, vooral mentaal. Ik krijg gelukkig hulp van mijn peter. Die is ingenieur en heeft me al veel bijgeleerd. Zo heb ik logisch leren nadenken. En mijn studiekeuze ligt nu al vast: informatica. 'Robotnerd', zeggen mijn maten al lachend. Maar daar kan ik mee leven. Want de robots hebben mijn brein getraind.”

J A A R K A L E N D E R 2 0 1 3 - 2 0 1 4

SEPTEMBER

ZO	1
MA	2
DI	3
WO	4
DO	5
VR	6
ZA	7
ZO	8
MA	9
DI	10
WO	11
DO	12
VR	13
ZA	14
ZO	15
MA	16
DI	17
WO	18
DO	19
VR	20
ZA	21
ZO	22
MA	23
DI	24
WO	25
DO	26
VR	27
ZA	28
ZO	29
MA	30

OKTOBER

DI	1
WO	2
DO	3
VR	4
ZA	5
ZO	6
MA	7
DI	8
WO	9
DO	10
VR	11
ZA	12
ZO	13
MA	14
DI	15
WO	16
DO	17
VR	18
ZA	19
ZO	20
MA	21
DI	22
WO	23
DO	24
VR	25
ZA	26
ZO	27
MA	28
DI	29
WO	30
DO	31

NOVEMBER

VR	1
ZA	2
ZO	3
MA	4
DI	5
WO	6
DO	7
VR	8
ZA	9
ZO	10
MA	11
DI	12
WO	13
DO	14
VR	15
ZA	16
ZO	17
MA	18
DI	19
WO	20
DO	21
VR	22
ZA	23
ZO	24
MA	25
DI	26
WO	27
DO	28
VR	29
ZA	30

DECEMBER

ZO	1
MA	2
DI	3
WO	4
DO	5
VR	6
ZA	7
ZO	8
MA	9
DI	10
WO	11
DO	12
VR	13
ZA	14
ZO	15
MA	16
DI	17
WO	18
DO	19
VR	20
ZA	21
ZO	22
MA	23
DI	24
WO	25
DO	26
VR	27
ZA	28
ZO	29
MA	30
DI	31

JANUARI

WO	1
DO	2
VR	3
ZA	4
ZO	5
MA	6
DI	7
WO	8
DO	9
VR	10
ZA	11
ZO	12
MA	13
DI	14
WO	15
DO	16
VR	17
ZA	18
ZO	19
MA	20
DI	21
WO	22
DO	23
VR	24
ZA	25
ZO	26
MA	27
DI	28
WO	29
DO	30
VR	31

FEBRUARI

ZA	1
ZO	2
MA	3
DI	4
WO	5
DO	6
VR	7
ZA	8
ZO	9
MA	10
DI	11
WO	12
DO	13
VR	14
ZA	15
ZO	16
MA	17
DI	18
WO	19
DO	20
VR	21
ZA	22
ZO	23
MA	24
DI	25
WO	26
DO	27
VR	28

LOSER

DIKKE
LUL

DURF JIJ LUIDOP TE ZEGGEN
WAT JE OP INTERNET SCHRIJFT?

Klasse voert campagne tegen haat op internet.
Deel het filmpje via www.klasse.be/vieswijf

FUCK
YOU

V I E S

W I J F

MAART

ZA	1
ZO	2
MA	3 KROKUSVAKANTIE
DI	4
WO	5
DO	6
VR	7
ZA	8
ZO	9
MA	10
DI	11
WO	12
DO	13
VR	14
ZA	15
ZO	16
MA	17
DI	18
WO	19
DO	20
VR	21
ZA	22
ZO	23
MA	24
DI	25
WO	26
DO	27
VR	28
ZA	29
ZO	30
MA	31

APRIL

DI	1
WO	2
DO	3
VR	4
ZA	5
ZO	6
MA	7 PASVAKANTIE
DI	8
WO	9
DO	10
VR	11
ZA	12
ZO	13
MA	14
DI	15
WO	16
DO	17
VR	18
ZA	19
ZO	20
MA	21 PASMAMANDAG
DI	22
WO	23
DO	24
VR	25
ZA	26
ZO	27
MA	28
DI	29
WO	30

MEI

DO	1 FEEST VD ARBEID
VR	2
ZA	3
ZO	4
MA	5
DI	6
WO	7
DO	8
VR	9
ZA	10
ZO	11
MA	12
DI	13
WO	14
DO	15
VR	16
ZA	17
ZO	18
MA	19
DI	20
WO	21
DO	22
VR	23
ZA	24
ZO	25
MA	26
DI	27
WO	28
DO	29 O.H. HEMELVAART
VR	30
ZA	31

JUNI

ZO	1
MA	2
DI	3
WO	4
DO	5
VR	6
ZA	7
ZO	8
MA	9 PINKSTERMANDAG
DI	10
WO	11
DO	12
VR	13
ZA	14
ZO	15
MA	16
DI	17
WO	18
DO	19
VR	20
ZA	21
ZO	22
MA	23
DI	24
WO	25
DO	26
VR	27
ZA	28
ZO	29
MA	30

JULI

DI	1 ZOMERVAKANTIE
WO	2
DO	3
VR	4
ZA	5
ZO	6
MA	7
DI	8
WO	9
DO	10
VR	11
ZA	12
ZO	13
MA	14
DI	15
WO	16
DO	17
VR	18
ZA	19
ZO	20
MA	21
DI	22
WO	23
DO	24
VR	25
ZA	26
ZO	27
MA	28
DI	29
WO	30
DO	31

AUGUSTUS

VR	1
ZA	2
ZO	3
MA	4
DI	5
WO	6
DO	7
VR	8
ZA	9
ZO	10
MA	11
DI	12
WO	13
DO	14
VR	15
ZA	16
ZO	17
MA	18
DI	19
WO	20
DO	21
VR	22
ZA	23
ZO	24
MA	25
DI	26
WO	27
DO	28
VR	29
ZA	30
ZO	31

LORENZO RAMALHO

- 16 jaar
- Zit in het vijfde jaar Humane Wetenschappen-Moderne Talen in het Koninklijk Atheneum Aarschot
- Was bestuurslid van de Vlaamse Scholierenkoepel en lid van de Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad
- Focust zich sinds dit schooljaar op zijn passie 'spreken over het onderwijs van de toekomst'
- @lorenzoramalho

“Ik wil minister van Onderwijs worden”

‘De ideale leraar is een aap en een kokosnoot’. ‘Zonder school zou ik nu ergens op een aardappelveld staan’. Als ‘spreker over het onderwijs van de toekomst’ blogt, twittert en spreekt Lorenzo Ramalho (16), lid van de Vlaamse Scholierenkoepel en leerling van het Koninklijk Atheneum Aarschot erop los. Om een straffe uitspraak zit hij niet verlegen. Is zijn visie op het Vlaamse onderwijs even straf? →

• Door Leen Leemans - foto's Jonas Roosens

'Nieuw schooljaar = nieuw VSK-jaar. Kijk er een beetje naar uit'
(Twitter, 2/9/12)

Je bent geen bestuurslid meer van de Vlaamse Scholierenkoepel. Stond VSK je ambities in de weg?

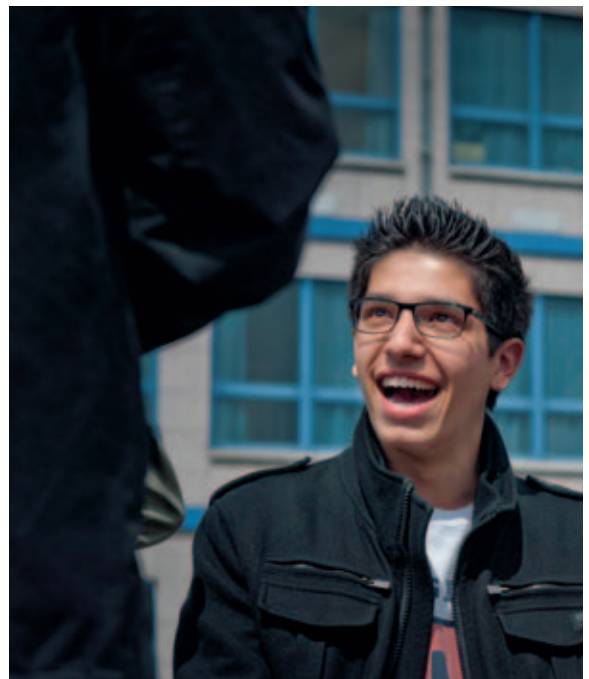
Lorenzo: "Tijdens een congresdag van mijn scholengroep gaf ik een lezing over het onderwijs van de toekomst. Daar werd ik 'opgepikt'. Sindsdien geef ik lezingen over het onderwijs van morgen. Ik krijg vooral vragen van scholen en universiteiten, soms van bedrijven. Dat vraagt veel tijd. Daarom heb ik mijn bestuursfunctie bij VSK opgegeven. Ik vind lezingen geven ook een fijnere manier om mijn mening te verkondigen. Als ik mijn functie bij VSK voortzet, mis ik die kans. Het is vooral de voorzitter die naar buiten komt. Ik spreek nu uit eigen naam, als leerling van mijn school en in het Vlaamse onderwijsstelsel. Mijn mening en die van VSK lopen grotendeels samen omdat we naar hetzelfde streven: van de school een fijnere plek maken voor leerlingen. Maar als ik nu een mening heb die niet strookt met VSK, kan ik die toch uiten."

'Zou Pascal Smet rekening gehouden hebben met mijn visie op hervorming secundair?'
(Twitter 27/4/13)

De hervorming van het secundair onderwijs blijft een heikel thema. Hoe ziet voor jou het ideale secundair eruit?

Lorenzo: "Ik wil meer investeren in de interessegebieden van leerlingen. Ik krijg nu vakken die ik later niet meer zal nodig hebben. Mijn vier uur keuzevakken zijn dan nog gelinkt aan mijn studierichting. Dat vind ik te weinig. Mijn ideaalbeeld

Lorenzo: heel wat leraren fronsen hun wenkbrauwen als ik zeg: 'De leraar is een aap'

wil doen, moet je nu te snel een keuze maken. Met als gevolg dat ze misschien fout is. Een school moet op beide groepen mikken: mensen die het al weten, moeten hun belangstelling kunnen volgen. Degenen die het nog niet weten, moeten breed kunnen blijven werken."

Heeft Pascal Smet rekening gehouden met je visie?

Lorenzo: "Ik heb in ieder geval zijn oriëntatienota gelezen. Ik wacht nu op de nieuwe plannen. De uitgestelde studiekeuze, de modules voor interessegebieden, daar kan ik mij in vinden. Met het tussenvlak tussen het basis en secundair onderwijs ga ik niet akkoord. Ik heb zelf geen grote kloof ervaren tussen het basis en secundair omdat ik in dezelfde school zat. Dat sloot goed aan. Maar als je van een ander net of een andere school komt, is er soms een probleem. Als je overal hetzelfde programma en dezelfde lessen aanbiedt, heeft iedereen na de basisschool dezelfde leerstof verwerkt. Door een middenbouw te maken, creëer je twee overgangen. Ik nodig Pascal Smet uit om eens langs te komen op mijn school om te horen wat er in de lerarenkamer en bij de directeur en leerlingen leeft. Hij zal veel beter begrijpen waarom we sommige verzuchtingen hebben."

Een smartboard in elke klas, ingebouwde tablets in de banken ... Focus je niet te veel op technologische snuffjes?

Lorenzo: "Die opmerking krijg ik wel meer, maar ze klopt niet. Ik let op het geheel, daar is de verpakking een belangrijk onderdeel van. Je moet naar een school willen omdat het er fijn oogt en als je er bent moet je ervaren dat dat effectief ook zo is. Een goede

"Ik begrijp leraren die willen veranderen maar nog niet kunnen"

van het secundair is dat de leerlingen geen 'richting' moeten kiezen. Ze kiezen modules techniek, biologie, daarnaast krijgen ze basisvakken. De eerste drie, vier jaar is afwisseling heel belangrijk zodat ze van alles kunnen proeven. Als je nog niet weet wat je later

sfeer is het belangrijkste, maar het is niet genoeg. Als je lesgeeft in een klas zonder smartboard of computer, hoe maak je leerlingen dan klaar voor wat hen buiten de school te wachten staat? Een tablet is een middel dat meegaat met zijn tijd en met de leerlingen van die tijd. De technologie stimuleert leerlingen om dingen te leren. Ik pleit voor verschillende mogelijkheden in een klas: een groepsgedeelte, een tablet-tafel, een bord ... In de voormiddag volg je les op een smartboard, in de namiddag heb je groepswerk. De manier waarop je leert wordt aangenamer. Een tablet is interactief. Misschien kan je tablet je later zelfs ondervragen en verbeteren. Sommige leraren passen zich niet aan omdat ze hun lessen goed vinden op een krijtbord. Ze vragen zich af wat de meerwaarde is van een smartboard. Toch is een les volgen op een smartboard aangenamer: je ziet kleuren, hoort geen irritant geluid van krijtjes ... Wat nieuw is, wekt meer interesse dan iets ouds. Je moet willen veranderen in plaats van met je krijtje in de hand te blijven staan. Ik heb veel begrip voor leraren die willen veranderen, maar het nog niet kunnen. Scholen hebben bovendien ook niet altijd de middelen.”

‘De ideale leraar is een aap en een kokosnoot’

(1/3/13 Radio 1, Hautekiet)

Wat vinden je leraren van het exotische tintje dat je hun geeft?

Lorenzo: “Heel wat leraren fronsen hun wenkbrauwen als ik zeg ‘de leraar is een aap’. Maar als ik uitleg welke metaforen ik gebruik, zien ze er meestal het nut van in. Dat is mijn sterkte. Metaforen zetten je aan tot luisteren en denken. Zo wek ik de aandacht. Als ik zeg dat leraren apen zijn, bedoel ik dat ze moeten kunnen samenwerken met collega’s, zich heel snel aanpassen, sociaal zijn, net als apen. Een leraar is ook een kokosnoot: hard aan de buitenkant, maar je weet dat hij vanbinnen mals is. Op 1 september moet hij duidelijk maken: ik ben hier om met jullie te werken. Als je respect hebt voor mij, heb ik respect voor jou. Eerst oogt hij hard en een beetje onmenselijk. Als je respect toont voor je leraar, gaat hij open en wordt hij mals. Hij vertelt af en toe eens een grapje en de les wordt veel aangenamer. Er moet wel afstand zijn. Als ik een privéprobleem heb, moet ik bij een leraar terecht kunnen om er over te praten, maar ik ga er niet mee op café.”

Participatie is je dada. Kijkt jullie leerlingenraad verder dan de cola-automaat op de speelplaats?

Lorenzo: “Inspraak is heel belangrijk, op een goede, gestructureerde manier. Dus niet op de speelplaats staan roepen wat je denkt. Leerlingen zeggen al snel ‘we gaan staken’, maar dat lost niets op. Je

“Als ik een privéprobleem heb, moet ik bij een leraar terecht kunnen, maar ik ga er niet mee op café”

moet gaan praten met de directie en dan vind je misschien samen een oplossing. Inspraak is belangrijk, maar samenspraak is beter. Als je samenwerkt, krijg je een samenhangingsgevoel en een draagvlak. Dat is voor alle partijen veel aangenamer. We hebben in onze school een kleine leerlingenraad met ongeveer tien actieve leden. Iedereen heeft zijn specialiteit, ik focus me het liefste op structuren veranderen. We zien de leerlingenraad als een breed inspraakplatform: dat gaat van cola-automaten tot het schoolreglement en talentontwikkeling. Leerlingen denken ‘we mogen onze mening zeggen, maar de school doet er niets mee’. Als we met onze leerlingenraad voor een geloofwaardig project gaan, zullen er binnenkort veel meer leerlingen lid willen worden.”

Zou je populair zijn als minister van onderwijs?

Lorenzo: “Ik denk dat leraren me graag zouden zien komen als minister van Onderwijs. Doordat ik meer verschillende vakken zou aanbieden in het secundair onderwijs, creëer ik meer jobs voor leraren. Als je als leraar bijvoorbeeld het vak ‘politiek’ zou willen geven, kan dat. Zo kunnen niet alleen leerlingen maar ook leraren hun interesse volgen. Minister is een bijberoep, daar kan je niet voor studeren. Daarom kies ik voor een lerarenopleiding Frans, informatica, zedenleer of cultuur- en gedragswetenschappen. Die vakken leunen het dichtste aan bij mijn interesses. Mijn ideologie staat nog niet vast, alhoewel ik een voorkeur heb voor de waarden van bepaalde partijen. Je kan een politicus zijn met een beetje kleur, maar je moet je partij je beleid niet laten bepalen.”

Wat zijn de speerpunten van het beleid van minister Ramalho?

Lorenzo: “Een aangename leer- en leefomgeving maken én meegaan met je tijd. Dan is iedereen blij: leerlingen, leraren, directie ... Dan ben je al een goede minister van Onderwijs: als je al je partners tevreden stelt. Als leerlingen gelukkig zijn op school zouden ze ook de school niet meer verlaten zonder diploma, ze zouden niet meer spijbelen ... Eigenlijk zouden ze met een vreugdesprongetje uit bed moeten komen omdat ze naar school mogen gaan. Zonder school zouden we nu allemaal ergens in een aardappelveld staan. De titel van mijn beleidsnota? ‘Een fijne leer- en leefomgeving voor iedereen.’”

WOUTER (19) STARTTE ZIJN INTERNETBEDRIJF ZONDER DIPLOMA

“Ik wil met mijn bedrijf naar San Francisco of New York”, droomt Wouter (19) luidop. Hij is sinds zijn twaalfde smoorverliefd op computercodes. Maar met zijn passie kan hij in de les bij niemand terecht. De dag dat hij achttien wordt, neemt Wouter afscheid van zijn school. Hoe maakt hij zijn droom dan wel waar?”

“Zonder diploma ziet je toekomst er somber uit, hielden mijn ouders, leraren en vrienden me voor”, zegt Wouter. “Maar school was echt een ramp voor mij. Ik stopte op de dag dat ik achttien werd. Een jaar later werk ik hard aan mijn eigen bedrijf. Daarmee bouw ik het internetplatform Octopin. Bedrijven beheren er hun account op de sociaalnetwerksite Pinterest mee.”

“Mijn passie is coderen. Sinds mijn twaalfde leer ik mezelf computertalen aan. Na enkele jaren zelfstudie zat ik qua kennis op het niveau van academici. Op school vond ik mijn draai niet. Ik probeerde Informatica-beheer en Multimediatechnieken uit, maar ik kwam niet aan mijn trekken. Testen over informatica vulde ik in twee minuten foutloos in. Andere vakken interesseerden me totaal niet. Ik vroeg aan de leraren informatica of ik andere dingen mocht uitproberen tijdens de les. Maar ze konden mij niet helpen of lieten niet toe dat ik experimenteerde buiten het leerplan. De meeste leraren wisten niet eens wat mijn passie was. Ik werd schoolmoe en ging steeds meer spijbelen. En met spijbelen bedoel ik, coderen op mijn zolderkamer.”

Wouter voelt dat hij op school zijn tijd verprutst. Hij wil zo snel mogelijk zijn droom waarmaken. Dan komt hij Idea Labs tegen. “Door Idea Labs is Octopin heel snel gegroeid”, zegt Wouter fier. “Het is een organisatie die jonge startende ondernemers ondersteunt met kantoorinfrastructuur, workshops en netwerkevents. Ze stelt je ook in contact met investeerders. Ik haal nu grote klanten binnen uit de VS en hoop snel in San

Francisco of New York te gaan wonen. Zonder Idea Labs had ik de weg ook wel gevonden, maar dan had dat jaren geduurd.”

“Op school lieten ze me niet graag zonder diploma vertrekken. En mijn ouders hebben waarschijnlijk weken wakker gelegen van mijn beslissing om mijn middelbare schoolloopbaan niet af te maken. Nu ze weten dat ik allemaal kan, steunen ze me volledig. Ze zien dat ik me omring met professionals en een goeie mentor staat me bij met goede raad. Ze voelen nu ook dat ik ambitieus ben. Vrije tijd wil ik niet, ik focus me op mijn doel, mijn product succesvol in de markt zetten. Ik werk elke dag van 6 uur ’s morgens tot vaak 12 uur ’s nachts om mijn doel te halen.”

“Ik durf op mijn bek te gaan”

“De wereld buiten de school is keihard. Zeker als jonge kerel. Ze denken al snel: ‘Die jonge snaak kunnen we rond onze vinger winden.’ Dan laat ik voelen dat ik er sta. Zo leerde ik dat ik mijn werknemers wat vrijheid moet laten qua werkuren, maar ik geef ze tegelijk ook enkele strenge richtlijnen mee. Niemand hoeft van mij van negen tot vijf te werken. Maar als ik ze helemaal los laat, dan start de ene om negen uur en de andere om half vijf. En dat werkt niet. Ik leer alles al doende, zelfs over fiscaliteit en juridische zaken steek ik veel op, door het gewoon te doen en te luisteren naar experts. Toegegeven, ik heb heel weinig houvast als zelfstandige. Niemand houdt me bij de hand. Maar ik durf op mijn bek te gaan. Hoe kan ik anders leren en beter worden?”

www.octopin.com
www.idealabs.be

Verborgen schatten op school

Ze worden kampioen, verkopen hun producten in de States of
redden kinderen in verzopen Chirokampen. Maar op school
zie of hoor je ze niet. Klasse gaat op bezoek bij drie verborgen
schatten. Waarom blinken ze wel buiten de school? →

• door Michel Van Laere, Stijn Govaerts, Emily Van Campenhout - foto's Jens Mollenvanger

LENA (18) BOUWT EEN CHIROKAMP VOOR 200 LEDEN

“Ik ben op de Chiro”, sms’t ze, “kom maar af”. Het is midden in de schoolweek. In een easy chair op het speelterrein geniet Lena van de zon. Ze is op ‘leefweek’ met de leidingsploeg. “Voor het samen-gevoel”, zegt ze. Een week lang in de Chiro-lokale. Ze leren er hun les, koken, ontspannen en leven samen. En ze gaan naar school.

“Niet alle leraren hebben begrip voor zo’n initiatief. Ze vinden naar school gaan een ernstige zaak. Maar Chiro is dat ook”, zegt Lena gedicteerd. “Ik ben al dertien jaar bij de jeugdbeweging. Een schitterende tijd. Ik voel me hier helemaal op mijn gemak. En het werd tijd om wat terug te geven. Dus werd ik leider.”

“Wat doe je als een kamp overstroomt: dat leer je niet op school”

“Eigenlijk bouw je met de jeugdbeweging aan een minimaatschappij. Je geeft wat tegen-gas aan de televisiewereld waarin we leven. Je leert kinderen met elkaar samen leven, rekening houden met elkaar, respect hebben. Ik glunder als een van mijn speelclubbers zegt: ‘Hey, ik zat met Karin in het groepje. Dat is nu nog eens een toffe’. Of: ‘Het was zo leuk vanmiddag. Blij dat ik niet thuisgebleven ben.’”

Lena heeft de grens scherp getrokken: de school is een andere wereld. Ze zit nu in het vijfde jaar Multimedia. “Vorig jaar volgde ik Humane Wetenschappen. Misschien is het wat normaal dat iedereen toen alles wist van iedereen. Ik zat ook in de leerlingenraad. Nu is het alsof iedereen in zijn eigen leefwereld zit. Misschien ook omdat Multimedia een jongens-richting is. Natuurlijk leren we ook wel samen in groep aan een product werken én zijn onze leraren vakmensen van wie je iets leert. Maar of we nu echt een leef-gemeenschap zijn... dat voel ik niet zo. Enkel de school is voor mij niet genoeg. De Chiro houdt mij in evenwicht.”

“Ik ben niet iemand die zich in de rol van een muurbloempje laat duwen. Maar toch ben ik stiller en meer teruggetrokken op school. Mee beslissen, mee denken, een school mee besturen? Een leerling-raad? Ik weet niet eens of die bestaat. Maar misschien heb ik er op school ook minder behoefte aan. Onlangs hadden we op de leidingskring een discussie of de kerels en tiptiens een pintje mochten drinken op weekend. Dat was niet zo’n makkelijke ja-nee-discussie. En er waren wat problemen geweest in het verleden. Als leider bekijk je dat toch anders dan als lid. Je bent gewoon verantwoordelijk. Bij zo’n discussie voel ik me leven. En ik ontdek: je bent er ook iets mee als je goed luistert naar een ander.”

“De school lijkt soms op een drukke winkelstraat, je krijgt een duw hier en een impuls daar, je gaat op zoek naar gezichten die je kent en je koopt kennis voor je diploma. De Chiro, dat is meer een stam-café. Straks bouwen we een tentenkamp. Voor tweehonderd kinderen, leiding en kookploeg. In Noiseux. Dat is elk jaar een huzarenstuk. Ik sukkel wat met mijn rug. Maar iedereen doet wat hij kan en iedereen krijgt zijn verantwoordelijkheid. Je leert er veel. Wat doe je als een kamp overstroomt? Of hoe help je een kind met heimwee? Dat leer je niet op school.”

XANDER (13) IS BELGISCH KAMPIOEN SKIËN

Xander (13) somt opvallend kalm zijn belangrijkste titels in het skiën op: tweede op het EK, eerste op het BK en eerste op de Grote Prijs Migros in Zwitserland. Hij deed afdalingen in Oostenrijk, Frankrijk, Zwitserland, Tsjechië en Italië. Een kampioen in de bergen, maar op school glijdt het niet zo makkelijk.

“Toen ik werd geselecteerd voor het Flemish Youth Ski Team moest ik kiezen tussen voetbal en skiën. Ik moest mijn voetbalploeg te vaak in de steek laten en daar had ik het moeilijk mee. Het werd skiën. Het leukste aan die sport is de snelheid. Toen ik van achttien Zwitsers won bij de Grote Prijs Migros, was ik heel fier op mezelf. Dat ik dat kon! Dat gevoel krijg ik toch zelden op school.”

Xander traint drie keer per week op grasmatten of valse sneeuw. Hij volgt Lichamelijke Opvoeding - Sport en combineert dat met vijftien weken per jaar in het buitenland. Soms tijdens de schooluren maar dikwijls ook tijdens de schoolvakanties. “Ik mis vaak verjaardagsfeestjes, maar dat heb ik ervoor over. Op de training blijf ik proberen tot iets lukt of tot ik er doodmoe bij neerval, behalve als het slecht weer is en daardoor de sneeuwkwiteit niet goed is. Het karakter dat ik toon bij het skiën, gebruik ik eigenlijk niet op school. Mama zegt dat ik te nonchalant ben. Aan de start van een skiwedstrijd ben ik een en al focus. Op school ontbreekt die focus vaak. Ik ga naar school omdat het moet maar ben ervan overtuigd dat ik de juiste richting heb gekozen.”

“Op school zeg ik niets over mijn sportprestaties. Toen ik tweede werd op het officieuze EK in Tsjechië had een klasgenoot dat verteld in de klas. De leraar wenste mij wel proficiat maar veel anderen wisten niet waar ik mee bezig was. Niet zo erg, want ik val niet graag op op school. Ik moet nu vaker naar het buitenland. Zelfstudie lukt wel voor leerstof die ik al gezien heb maar niet voor nieuwe

dingen. Ik leer dat dan wel maar ik snap het eigenlijk niet en vraag ook nooit om uitleg. Misschien moet ik dat in de toekomst wat meer doen.”

“Op stage moeten we minimaal twee uur per dag studeren”

“Pas als ik meer dan zestig procent haal op al mijn vakken, mag ik van de school skiwedstrijden doen. Mijn cijfers staan dus in het teken van het skiën. Mijn hoofdtrainer heeft ooit met de school gebeld omdat mijn punten niet goed genoeg waren. Hij overtuigde de directeur dat het spijtig zou zijn mochten mijn cijfers mijn skicarrière ‘beperken’. Ik mocht uiteindelijk gaan maar mijn volgende rapport moest beter zijn. Toen heeft de trainer mij heel hard opgevolgd. Op stage moeten we minimaal twee uur per dag studeren of huiswerk maken.”

“Theorievakken over het menselijk lichaam of over sport doe ik graag. Ook talen. Die komen van pas bij een internationale skicarrière. Muzikale of plastische opvoeding? Daar zie ik de zin niet van in. Het liefst zou ik het eerste uur op school sporten en bewegen, pas dan de theorie. Van zitten en niks doen op de schoolbanken raak ik niet wakker en dan let ik niet goed op.”

5

6

3

4

1

2

3

AMBER

“Amber is een ongelooflijk warhoofd, maar qua intelligentie steekt ze er met kop en schouders bovenuit. Wiki-Amber noemen we haar, want ze weet echt álles. Ze vult zelf haar tijd nuttig en uitdagend in. Daarom is ze ook een beetje bang voor het ‘vakjesonderwijs’ in het middelbaar. We proberen nu met de secundaire school te onderhandelen of ze na het eerste trimester meteen Latijn mag meevolgen in het tweede jaar.”

2

KAMIL

“Kamil woont pas sinds een jaar in België. Hij is Pools en werd op zijn twaalfde geadopteerd. De taal was in het begin een uitdaging. Nu, een jaar later, hebben we samen ontdekt dat hij eigenlijk taal-knap is: voor Frans haalt hij heel goeie punten.”

1

LEILANI

“Leilani is reken-knap. Daarom gaat ze elke week een halfuurtje naar de maatwerkklas, om meer uitdagende oefeningen te maken. Ze is gedreven, heeft een groot verantwoordelijkheidsgevoel en kan zichzelf goed inschatten. Ze wil graag naar aso, en ik ben er zeker van dat ze er wel komt.”

4

SIEN

“Sien is beweeg-knap: ze is een kei in dansen. Ze slaagde onlangs voor het toegangsexamen van de school voor Muziek en Dans in Rotterdam. Feestje in de klas toen we dat fantastische nieuws hoorden! Ook haar ouders staan volledig achter haar keuze. De tijd dat we de leerlingen ‘die het wel aankunnen’ standaard naar het aso oriënteerden, is hier onherroepelijk voorbij.”

KLASFOTO 3

Leraar over zijn leerlingen

“De tijd dat we leerlingen ‘die het wel aankunnen’ standaard naar het aso oriënteerden, is voorbij”

Juf Cindy over zes leerlingen uit het zesde leerjaar van Basisschool Vincentius in Essen

5

NICK

“Nick is een echte ‘schattenbol’. Hij is samen-knap: een sociale, warme kerel met een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Hij werd verkozen voor de kindergemeenteraad en zit ook in de leerlingenraad. Hij is best clever en zou in principe aso aankunnen, maar dat wil hij niet. Hij is dol op Lego Technics, K’nex, windmolens ... en kiest daarom bewust voor technisch onderwijs.”

6

KYLIE

“Kylie heeft het motorisch moeilijk en vindt niet altijd de woorden om iets helder uit te leggen. Eén keer per week komt haar gonbegeleider langs. Ze kan prachtig tekenen en probeert op die manier de leerstof te schematiseren. Zo vindt ze met haar talent een weg om haar struikelblokjes heen. Ze is zo goed bijgebeend dat ze volgend jaar naar het technisch onderwijs kan.”

‘Juf, ik snap het niet’. Dat zinnetje hoort juf Cindy Elst (38) nooit van haar leerlingen. Ze hebben geleerd eerst zelf op zoek te gaan naar het concrete probleem.

Zo ontdekken ze dat ze iets op meer dan één manier kunnen oplossen. En ze leren ook veel van elkaar. “Die dynamiek voelen, daar doe ik het voor. Ik heb als leraar de waarheid niet in pacht. De oplossing moet van hen komen. Ik wil hen laten ontdekken wat hun talenten zijn en hoe ze die kunnen inzetten om ook wat minder vlot gaat, tot een goed einde te brengen.”

Kansloze jongere doorbreekt patroon

“Ik vecht voor mijn toekomst”

Product van het watervaleffect. Van Turkse origine. Groeit op in een van de moeilijkste wijken in Antwerpen. Kris Yaramis (18) uit het zesde Carrosserie heeft alles mee om een van de vele drop-outs te worden. Toch zit hij nog steeds op de schoolbanken. Zelfs nadat hij op zijn stageplek een job kreeg aangeboden.

• door Annelies Vaneechoutte - foto's Jens Mollenvanger

“Lieve jongen, maar heel teruggetrokken. Stil. Op zichzelf.” Zowel Luc Denie, leraar carrosserie aan het Technicum Noord Antwerpen, als stagebegeleider Paul Terweduwe, hoofd Carrosserie van BMW-garage Jorssen in Aartselaar waarschuwen voor de verlegen Kris. Toch gaat achter de timide jongen een ijzersterk karakter schuil. Hij groeit op in de moeilijke buurt Antwerpen Noord. Veel van zijn buurt- en leeftijdsgenoten zijn gefrustreerd, geraken in de problemen en geven uiteindelijk de school op. Net dat maakt Kris zo vastberaden: “Elke dag zie ik jongeren die hun leven weggooiën. Ik wil niet zijn zoals hen. Ik wil mezelf niets te verwijten hebben. Ik wil vechten voor mijn toekomst.”

Carrosserieleraar Luc Denie kreeg Kris vorig jaar in zijn klas. “Kris had geen voorkennis van carrosserie en had net vier jaar tegen zijn zin Handel gevolgd. We kennen dat soort leerlingen. Velen zijn gedoemd om de school op te geven. Bovendien bleef Kris in het begin erg op de achtergrond”, zegt meneer Denie. “Ik vond carrosserie niet fijn”, geeft Kris toe. “Ik had het gevoel dat ik nog niets kon. Maar meneer Denie bleef herhalen dat ik het goed deed. Dus ik zette door. Ik wilde hem niet teleurstellen.”

Te laat

Dat Kris méér kan dan hij zelf gelooft, zag ook de chef Carrosserie bij de garage waar Kris een stageplek en ondertussen ook een vakantiejob kreeg. “Ik herinner me zijn eerste dag nog”, zegt Paul, stagebegeleider. “Hij was te laat. Zwetend en vol schrik kwam hij hier aan. Wellicht nog nooit zo hard gelopen. Hij was een bushalte te vroeg afgestapt. Op dat moment wist ik meteen: met deze gast kan ik iets doen. Hij heeft de juiste ingesteldheid.” Kris lacht er nu mee, maar kon toen door de grond zakken. “Ik wilde het zo goed doen. Meneer Denie had me geholpen met de stageplaats. Bam, direct bij zo’n bekend automerk. En dan verklootte ik dat!”

Ondanks de valse start veroverde Kris heel snel de harten van Paul en zijn medewerkers. “Je ziet dat hij het echt wil”, zegt vaste werkkraacht Kushtrim Rahimi (25). “Hij is alleen maar bezig met zijn werk. Is ook niet te beroerd om klusjes te doen die niemand graag doet. En belangrijk: hij vraagt werk. Dat zie ik veel andere stagiairs niet doen. Sommige werken opzettelijk wat trager om geen werk bij te krijgen. Kris niet. Die is zelfs bij de laatsten om naar huis te gaan.”

Cynisch

Het is dankzij die attitude dat Kris na volgend schooljaar misschien wel aan de slag kan bij de BMW-garage. “Als er een plek vrij is, meteen”,

zegt Paul vastberaden. “Hij moet nog veel leren. Maar iemand als Kris wil ik meteen in mijn team. Sommige jongens hebben enorme capaciteiten, maar zetten zich niet in. Dat is verloren moeite. Kris is anders. Hij heeft nog veel groeimarge en straalt constant uit: leer mij iets! Liever een team dat sterk aan elkaar hangt en samen kan groeien, dan een team vol ego’s die weten dat ze goed zijn en zich veel permitteren. Ik hoorde onlangs het gezegde: ‘Alleen ben je sneller, maar samen geraak je verder.’ Dat vat perfect waar ik voor sta.”

“Wow, dat maakt mij trots”, zegt Kris. Ook meneer Denie glundert als hij de lovende woorden over zijn poulain hoort: “Elk jaar zijn er wel een paar waar we moeilijk vat op krijgen. We starten meestal met een vijftiental leerlingen, maar we op het einde van de opleiding de helft aan de sector afleveren, is het een goed jaar.” Hij wikt zijn woorden: “Het is soms moeilijk om niet cynisch te worden. Ik merk dat ik soms denk: met die wordt het niks. En dan word ik bijvoorbeeld door Kris zo ongelooflijk positief verrast. Dat maakt mijn hele jaar goed. Dan beseft ik dat ze elk evenveel kansen verdienen en dat ik me niet mag laten leiden door vooroordelen.”

Harde maatschappij

Bijna was meneer Denie Kris toch kwijt. Na zijn stage liet Paul uitschijnen wel erg geïnteresseerd te zijn om de jongen werk te geven. Dat bracht Kris aan het twijfelen. “Ik ben achttien. Het liefst van al zou ik werken. Naar school gaan is niet altijd leuk. En ik moet nóg een jaar”, zucht Kris. “Ook mijn ouders zouden liever hebben dat ik geld verdien. Maar toch blijf ik tot ik mijn diploma heb. Ik heb niet het gevoel dat ik alle vaardigheden al bezit. In de garage moet mijn werk perfect zijn. Ik wil daar honderd procent gewapend staan.”

De onzekerheid in zijn stem verraadt zijn faalangst. Ongeloof ook, dat hij iets kan. Toch kan Kris maar beter aanvaarden dat hij goed is. “Ik zie een mooie toekomst”, zegt Paul. “Hij heeft alleen mensen nodig die het talent eruit willen vissen. Kris heeft alles tegen. Zijn afkomst, zijn omgeving, zijn stoere uiterlijk. Maar zeker

Meneer Denie wil Kris tot aan zijn diploma op school houden

ook zijn verlegen karakter. Bij zo’n terughoudende kerel denk je snel dat het hem allemaal niet interesseert. Onze maatschappij geeft zo’n jongen op nog voor hij zich kan bewijzen. Of omgekeerd, ze loopt

Carrossiereleraar Luc Denie:

“Ik mag me niet laten leiden door vooroordelen”

over hem heen en misbruikt zijn goodwill.” Paul wil Kris het liefst van al zijn team bieden, een warm nest dat het beste in hem ziet. “Hier kan hij zijn wie hij is. Verlegen, braaf, maar vol capaciteiten die wachten om ontgonnen te worden. Ik hoop dat ik de kans krijg om dat te doen.”

Een beetje show

Ook meneer Denie staat voor een belangrijke taak: Kris en zijn klasgenoten tot aan hun diploma op school houden. “Misschien is dat diploma op korte termijn niet nodig voor Kris, maar in deze woelige crisistijden kan je maar beter zorgen dat je gewapend bent op de arbeidsmarkt. Mijn trucs? Leerlingen aanspreken als professionals. Hen niet te schools aanpakken. Tonen dat ik in hen geloof. En uitstralen dat ik het zelf ongelooflijk graag doe. Soms durf ik er al eens een *showke* van maken. Dan sta ik verwonderd naar de details van een auto te kijken net wanneer ze het atelier binnen wandelen. Dan hoor ik ze lachen: ‘Hij is weer bezig!’ Maar dan vraag ik: ‘Zien jullie dat foutje ook? Dat kunnen wij toch beter, he, mannen! Gaan we dat eens oplappen?’ Je ziet ze vanzelf enthousiast worden.”

OP REIS MET KLASSE - HOLIDAYLINE

MADRID

Hotel Arosa **** is centraal gelegen, net om de hoek van de Gran Vía, op 150 meter van de Puerta del Sol. Prima vertrekpunt voor shopping, sightseeing en geschiedenis.

Jouw prijs: drie nachten (vier dagen) in een tweepersoonskamer, inclusief ontbijtbuffet en vlucht Brussel-Madrid h/t (volgens beschikbaarheid in de E-klasse met Brussels Airlines): vanaf 349 euro per persoon. Geldig tussen 8 juli en 8 september 2013 en tussen 26 oktober en 31 oktober 2013. **Extra:** een kind tot en met 11 jaar overnacht gratis op de kamer van de ouders (inclusief ontbijt) en betaalt enkel de vlucht. **Boekingscode: MADPKL04**

ROME

Je verblijft in Hotel Mercure Corso Trieste ***(*) op 100 meter van een shoppingzone en op 50 meter van Villa Torlonia. Dankzij de nieuwe metrolijn ben je snel in het historische centrum.

Jouw prijs: drie nachten (vier dagen) in een standaard tweepersoonskamer, inclusief ontbijtbuffet en vlucht Brussel-Rome h/t (volgens beschikbaarheid in de E+S-klasse met Brussels Airlines): vanaf 399 euro per persoon. Geldig tussen 22 juli en 8 september 2013. **Extra:** een kind tot en met 4 jaar overnacht gratis op de kamer van de ouders (inclusief ontbijt) en betaalt enkel de vlucht. Eén kind tot en met 10 jaar betaalt 20 euro (inclusief ontbijt) en de vlucht. **Boekingscode: ROMPKL05**

FRANKFURT

Frankfurt, 'Mainhattan', heeft een voor Europa unieke skyline met tientallen wolkenkrabbers. Gezellige pleintjes vol vakwerkhuizen, het geboortehuis van Goethe, cafés en eethuizen vind je in het centrum van de stad. 'De Zeil' wordt de beste winkelstraat van Duitsland genoemd. Uitrusten doe je in Hotel Best Western Premier IB Friedberger Warte ***(*)

Jouw prijs: drie nachten (vier dagen) in een tweepersoonskamer met ontbijtbuffet, een half pension in restaurant Alexander en één in bierrestaurant Friedberger Warte, plus gratis gebruik van de hotelgarage, een stadsplan en twee dagen gratis gebruik van bus en tram: 149 euro per persoon. Geldig tussen 1 juli en 31 augustus 2013 en tussen 30 oktober en 3 november 2013. **Extra:** een kind tot en met 11 jaar overnacht gratis op de kamer van de ouders (inclusief 2x half pension). **Boekingscode: RIJPKL08**

NORMANDIE – LE HAVRE

Tot 29 september 2013 loopt in Normandië het 'Festival Normandie Impressionniste'. Eén van de vijf grote tentoonstellingen, 'Pissarro dans les Ports', vind je in het 'Museum voor Moderne Kunst André Martraux' in Le Havre. Vanuit Hotel Novotel Le Havre**** kan je gemakkelijk de rest van de regio Normandië bezoeken: Honfleur, de naaldrots van Etretat ...

Jouw prijs: Drie nachten (vier dagen) in een tweepersoonskamer met ontbijtbuffet en een ticket voor de tentoonstelling Pissarro: 125 euro per persoon. Geldig tussen 2 juli en 31 augustus 2013. **Extra:** twee kinderen tot en met 15 jaar overnachten gratis op de kamer van de ouders (inclusief ontbijt). **Boekingscode: NORPKL05**

HOE DEZE REIZEN RESERVEREN?

Op www.holidayline.be/klasse vind je meer informatie over deze reisaanbiedingen. Alle vermelde prijzen zijn op basis van een standaard tweepersoonskamer en volgens beschikbaarheid. Ze zijn geldig voor leraren en meereizende familie of vrienden gedurende de vermelde periodes in 2013. Reserveer tijdig. Als alle kamers van een hotel ingenomen zijn of

als het vliegtuig volzet is, dan is dat zo. Bel Holidayline (lic A1615) op 050 33 09 90 en vermeld het nummer van je lerarenkaart. Mailen kan naar info@holidayline.be. 100 procent kosten bij wijziging of annulatie tenzij je een reisverzekering neemt van 3,5 procent op de totale reissom.

ADVERTENTIE

Anja Schmit (40) geeft in Heropleidingscentrum De Markgrave (Antwerpen) les aan volwassen blinden en slechtzienden. Partner Barry Swinnen (46), zoon Glenn (15), dochter Lynn (14) en haar vriendinnetje Joke Verreth (12) vergezellen Anja in de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk.

Contour 2013

Kunst: vrije tijd, straf of discipline?

Wat gebeurt er als je kunstenaars binnenlaat in een gevangenis? Kunnen voetbal en kunst door dezelfde deur? Contour 2013, 6de Biënnale voor Bewegend Beeld, verbindt vrije tijd, discipline en straf. De voetbalstadions van KV en Racing Mechelen, de historische Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk en de gevangenis zijn belangrijke plekken waar mensen naartoe gaan voor het plezier, vanuit hun geloof of onder dwang. Van 24 augustus tot 3 november dringen ook hedendaagse film, video, installaties en performances op deze plaatsen binnen. De kern van de tentoonstelling is het historische stadspaleis: het Stedelijk Museum Hof van Busleyden.

Contour 2013 blaast het stoffige imago van kunst in één adem weg. Tijdens je school- of klasbezoek kies je voor een rondleiding met gids of voor een vrij bezoek aan de tentoonstelling met de opdrachten en suggesties uit de uitgebreide educatieve map voor leerlingen vanaf de tweede graad secundair.

GRATIS GEZINSDAG

Contour verwelkomt je, met je gezin, op zaterdag 7 september 2013 in Mechelen. Na een hapje en een drankje proef je voor van de educatieve werking van Contour 2013. Daarna stap je met een gids door de tentoonstelling in het Hof van Busleyden. Als uitsmijter neem je deel aan een alternatieve stadswandeling van 'Mechelen Binnenstebuiten' rond het thema van de biënnale (2 uur). De wandeling kan je ook vervangen door een bezoek aan de andere locaties van de biënnale. Dat bezoek is op 7 september tussen 10 en 18 uur gratis op vertoon van je lerarenkaart. Inschrijven voor de gezinsdag moet via www.lerarenkaart.be/inschrijven.

24 augustus tot 3 november - Stedelijk Museum Hof van Busleyden - Frederik de Merodestraat 65 - 2800 Mechelen - do-vr: 10-17, za-zo: 10-18 - www.contour2013.be - korting voor leraren op vertoon van hun lerarenkaart - inschrijven voor de gratis gezinsdag via www.lerarenkaart.be/inschrijven

Op stap met je lerarenkaart

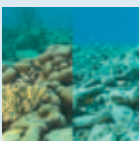
Honderden musea en educatieve instellingen wachten op jouw bezoek. Sommige maken zelfs een programma op maat en rollen de rode loper voor je uit. Bekijk de kalender en schrijf je in voor een gratis activiteit. Bij sommige van deze activiteiten ben je welkom met het hele gezin. Het recentste aanbod staat in de nieuwsbrieven, op Facebook en Twitter.

MAANDAG 8 JULI EN 19 AUGUSTUS - EXPO DINO WORLD

ZATERDAG 8 JUNI

WONDERWATERWERELD

UITTIP Aquatopia stelt op World Ocean Day het boek 'Het alfabet van de zee' feestelijk voor. Het geïllustreerde boek boeit iedereen

van tien tot honderd jaar en staat stil bij het leven in de oceanen en hun toekomst. Om 15 uur vertelt auteur Dos Winkel waarom hij het boek schreef. **Waar?** Aquatopia - Koningin Astridplein 7 - 2018 Antwerpen **Wanneer?** 10 tot 18 uur **Wie?** Gratis voor leraren en kinderen tot 3 jaar. Kinderen van 4 tot 12 jaar betalen 5 euro. Andere gezinsleden vanaf 13 jaar betalen 10 euro. **Info:** www.aquatopia.be **Inschrijven:** hoeft niet

WOENSDAG 12 JUNI

BEZOEK DE PLANTENTUIN

INFONAMIDDAG Wandel met een gids door de Nationale Plantentuin en focus op geneeskrachtige planten, de wilde plantengroei in België, de tropische planten in het Plantenpaleis of de activiteiten achter de schermen. De gidsen leggen uit hoe je de ateliers rond biodiversiteit, klimaat en evolutie zelf kan begeleiden. Maak je keuze uit drie tentoonstellingen: 'Colours and Shapes' met haarscherpe macrofoto's van bloemen, 'La Musa' met verrassende papierkunst en 'Vorstelijk Geschilderd, het Highrove Florilegium' met botanische aquarellen, geschilderd in opdracht van de Britse Prins Charles. Een frisse pint in de Oranjerie sluit de dag af. **Waar?** Nationale Plantentuin van België - Domein van Bouchout - Nieuwelaan 38 - 1860 Meise (op 3 km van het Atomium) **Wanneer?** 13 tot 17 uur, rondleidingen om 13.45, 14.45, 15.30 en 16 uur **Wie?** Gratis voor leraren, milieu-educatoren, natuurgidsen en hun gezinsleden **Info:** www.plantentuinmeise.be **Inschrijven:** uitsluitend via de link op www.lerarenkaart.be/inschrijven

MAANDAG 8 JULI

EXPO DINO WORLD

INFODAG Dino's veroveren deze zomer Brussel. Van 29 juni tot en met 29 september geven meer dan dertig levensechte dinosaurussen hun

geheimen prijs tijdens Expo Dino World. Bezoekers genieten van een 3D-film en jonge dinofans leven zich uit in de interactieve zone. Misschien schuilen er onder jouw leerlingen ook enkele paleontologen in spe? Laat hen alles te weten komen over het ontstaan van de wereld, de eerste wezens op aarde, de evolutie en het uitsterven van dinosaurussen. **Waar?** Brussels expo - Paleis 2 - Belgiëplein 1 - 1020 Brussel **Wanneer?** 10 tot 17 uur. Rondleiding door een paleontoloog-student om 11 en 14 uur. **Wie?** Enkel tijdens de lerarendag gratis voor leraren. Gezinsleden moeten op voorhand hun ticket online aankopen. **Info:** www.expodinoworld.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

DONDERDAG 18 TOT EN MET ZONDAG 21 JULI

DOUR FESTIVAL 'BACKSTAGE'

WEDSTRIJD Wat zeggen jou de namen 'LFO', 'Pendulum', 'STUFF' en 'SCNTST'? Niets? Hoog tijd om kennis te maken met deze bands op het DOUR

Festival. De hoogmis van de alternatieve muziek is aan zijn vijftiengste editie toe. Je hoort er ook de headliners als Smashing Pumpkins, Wu Tang Clan, Mark Lanegan en DJ Shadow. Jij krijgt als winnaar een gratis duoticket voor de vier dagen, inclusief een tour achter de schermen en

in het artiestendorp. Om later mee op te scheppen tegen je leerlingen. **Waar?** Dour Festival - Plaine de la machine à Feu - 7370 Dour (Henegouwen - op 25 km van Mons) **Wie?** Een leraar wint een duoticket voor de vier festivaldagen, met een backstagerondleiding op een van de vier festivaldagen. **Info:** www.dourfestival.be

WIN 1 X DUOTICKET inclusief backstagerondleiding op het Dourfestival. Deelnemen kan tot 27 juni via het wedstrijdformulier op de startpagina van www.lerarenkaart.be ('gelezen in klas-se'). De winnaar wordt persoonlijk verwittigd.

MAANDAG 19 AUGUSTUS

EXPO DINO WORLD

zie maandag 8 juli

VR 30, ZA 31 AUGUSTUS EN ZONDAG 1 SEPTEMBER

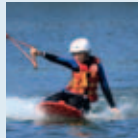
GEWELD EN VREDE

VIDPAGEN Rudi Vranckx onthult hoe een journalist in oorlogsgebied binnendringt. Circus Hoetchàtchov is een rock-'n-rollvoorstelling met circusacts, fijne clownerieën en poëtische momenten. De Dolfijntjes (de band met Wim Opbrouck) brengen hun nieuwe West-Vlaamse repertoire. Folgazán kleurt ver buiten de lijnen van de traditionele folkmuziek met het W.O. I-programma 'De verwoeste gewesten'. **Waar?** weide aan de IJzertoren - IJzerdijk 49 - 8600 Diksmuide **Wanneer?** op vrijdag vanaf 16 uur, op zaterdag van 10 tot 00 uur, op zondag van 11 tot 15 uur **Wie?** Eén dag naar keuze gratis voor leraren en hun gezin (max. 3 kinderen) **Info:** www.tenvrede.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

WOENSDAG 4 SEPTEMBER

WATERSKIËN IN KNOKKE

UITTIP Wakeboarders en waterskiërs genieten met volle teugen van de watersport in Knokke-Heist. In Lakeside Paradise leer je op een dag windsurfen. Waterskiën doe je aan een kabel in plaats van achter een boot. De kabelbaan behoort tot de top van Europa. **Waar?** Lakeside Paradise - Duinenwater 41 - 8300 Knokke-Heist **Wanneer?** 14 of 15 uur **Wie?** Leraren en hun gezin krijgen enkel tijdens de lerarendag 20 procent korting op een uur kabelbaan (prijzen zonder korting: 16 tot 30 euro - reserveren verplicht) **Info:** www.lakesideparadise.be **Inschrijven:** via www.lakesideparadise.be (vermeld bij het reserveren LERARENDAG) of 050 60 60 35 (van 9 tot 21 uur)

ZATERDAG 7 SEPTEMBER

CONTOUR IN MECHELEN

VIDPAG Past kunst in een voetbalstadion? Mag kunst wel binnen in een gevangenis? Contour 2013 zet op ongewone locaties film, video, installaties en performances neer. Het thema 'Leisure, Discipline and Punishment' leidt je naar KV en Racing Mechelen, de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk en de gevangenis. Een gids leidt je door de centrale tentoonstelling in het Hof van Busleyden. Wie zijn wandelschoenen aantrekt, mag mee met Mechelen Binnenstebuiten voor een stadstocht rond hetzelfde thema. **Waar?** Stedelijk Museum Hof van Busleyden - Frederik de Merodestraat 65 - 2800 Mechelen **Wanneer?** 10 tot 13 uur (en zo gewenst aansluitend de stadswandeling) of 14.30 tot 17.30 uur (met zo gewenst daarvoor de stadswandeling) **Wie?** Gratis voor leraren en hun gezin **Info:** www.contour2013.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

WOENSDAG 11 SEPTEMBER

WATERSKIËN IN KNOKKE

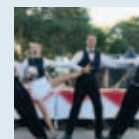
zie woensdag 4 september

WOENSDAG 12 JUNI - PLANTENTUIN

ZATERDAG 14 EN ZONDAG 15 SEPTEMBER

STRAATKUNSTENFESTIVAL TREZART

UITTIP Het Zilvermeer Mol is het gedroomde decor voor het magische festival van de Kempen. Voor deze jubileumeditie paradeert de klaterlach op het domein. Zo komt er naast het bekende straattheater ook circus, acrobatie, theater, moderne dans, humor, muziek en beeldende kunst aan bod. Op zondag verwelkomt het kinderdorp groot en klein voor grime, circusworkshops en familievoorstellingen. **Waar?** Provinciaal Recreatiedomein Zilvermeer - Zilvermeerlaan 2 - 2400 Mol **Wanneer?** Zaterdag vanaf 15 uur, zondag vanaf 13.30 uur **Wie?** Leraren betalen 8 i.p.v. 15 euro voor een dagticket en 14 i.p.v. 25 euro voor een weekendticket. Enkel vanaf 1 juni te bestellen via de speciale links op de startpagina van www.lerarenkaart.be ('gelezen in klasse'). Gratis toegang voor kinderen tot 12 jaar. **Info:** www.trezart.be

Klassetips

Lees over moordgrieten, ga op zoek naar 40.000 eieren en één kip of voorkom gehoorschade in je klas. Boek je plek op de Nacht van de Leerkrachten of leer de basisregels van oorlog voeren. Word voorleesambassadeur of ga voor een van de zes stageplaatsen voor leraren. Alle klasstips vind je op www.klasse.be/ga/klasstips.

EDUCATIEF PAKKET

FILOSOFEREN OVER VOEDSEL

» VANAF 6 TOT 12 JAAR

Heeft voedsel een geheugen? Wanneer is iets eerlijk verdeeld? Hoe kan voedsel 'van jou' worden? Om met kinderen te filosoferen vertrek je van een - op het eerste gezicht - eenvoudige vraag. Je graaft steeds dieper. 'Recht op voedsel' is dit najaar de nieuwe campagne van 11.11.11. Djapo werkte een kant-en-klaar aanbod uit waarmee je zelf aan de slag gaat in je klas. Je helpt je leerlingen om kritisch te leren denken, hun waardenkader verder te ontwikkelen en je maakt ze sociaal vaardig. De knowhow van dit aanbod kan je veel ruimer inzetten dan alleen in het kader van de 11.11.11-campagne.

www.djapo.be/pompelmoes.html

WIN EEN GRAADSPAKKET 'DE SCHARLAKEN POMPELMOES'. Stuur een leuke, bijzondere, pakkende of doordachte filosofische vraag naar info@djapo.be.

FILOSOFEREN OVER VOEDSEL

EDUCATIEF PROJECT

BELGISCHE BURGER-SLACHTOFFERS W.O. I

» SECUNDAIR ONDERWIJS

De 'Namenlijst' vermeldt alle Belgische slachtoffers van Wereldoorlog I die in België of elders omkwamen, en alle niet-Belgen die op Belgisch grondgebied om het leven kwamen. Het gaat om minstens 600.000 namen. In 2011-12 gingen secundaire scholen op zoek naar Franse militaire slachtoffers. In 2013-14 roept het Namenlijstteam van In Flanders Fields Museum opnieuw de hulp van scholen in om de Belgische burgerslachtoffers in kaart te brengen. Leerlingen zoeken de lokale oorlogsmonumenten op, noteren de namen van de burgerslachtoffers en proberen via uiteenlopende bronnen zoveel mogelijk informatie per individueel slachtoffer te verzamelen.

Kenniscentrum@ieper.be - 057 23 94 50 - In Flanders Fields Museum - Sint-Maartensplein 3 - 8900 Ieper - www.inflandersfields.be

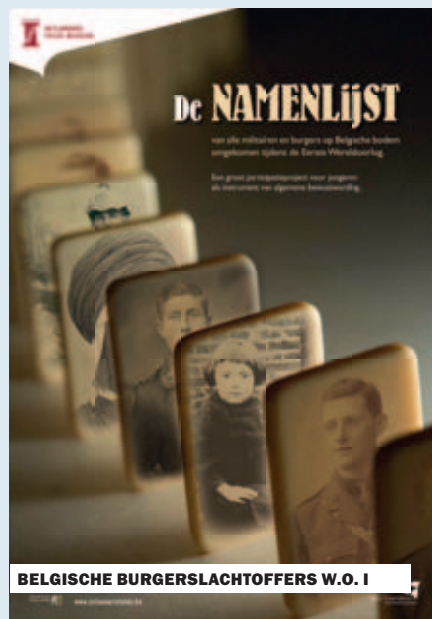
BALLET - KORTING

HET ZWANENMEER

» ALLE LERAREN

Het Zwanenmeer, op de wereldberoemde muziek van de Russische componist Tchaikovsky en in een choreografie van Marius Petipa, is één van de meest gedanst pareltjes uit het klassieke repertoire. Het 'Moscow City Ballet' behoort tot de meest gevraagde gezelschappen ter wereld. Bewonder de combinatie van de twee in het Koninklijk Circus van Brussel met een uitzonderlijke korting.

HET ZWANENMEER - The Moscow City Ballet - Koninklijk Circus - Brussel - zaterdag 28 september om 20 uur en zondag 29 september om 15 uur - prijzen: 52,40 i.p.v. 59 (CAT 3), 74,40 i.p.v. 84 (CAT 2), 83,20 i.p.v. 94 (CAT 1) - aanbod geldig: enkel online, zolang de voorraad strekt, niet cumuleerbaar met andere aanbiedingen, niet geldig op eerder gekochte tickets - bestellen via de startpagina van www.lerarenkaart.be ('gelezen in klasse')

ATTRACTIE - KORTING

3D WORLD

» ALLE LERAREN

Let op! Een vuurspuwende draak. Daar: drie dolfinen springen uit een schilderij. Waar is de hoopel? Een duizelingwekkende afgrond waar je alleen maar via een touwladder over kan. 3D World, magic & fun is het allernieuwste all-weather evenement van Koksijde en een Europese primeur. Het richt zich tot jong en oud en is gebaseerd op humoristische doedecors in 2D, de bezoekers zelf zorgen voor het 3D-effect. Manneken Pis komt aan bod en ook de Oostduinkerke paardenvissers krijgen een scène.

3D World, magic & fun - van 13 juli tot en met 25 augustus - elke dag van 14 tot 18 uur - Casino Koksijde - 8670 Koksijde-Bad - gratis voor kinderen tot 5 jaar - kinderen van 6 tot 12 jaar betalen 5 euro - vanaf 13 jaar: 10 euro - leraren betalen op vertoon van hun lerarenkaart 6 i.p.v. 10 euro (geldig voor maximaal 2 volwassenen per gezin) - info: 058 51 29 10 of www.3DWorldKoksijde.be

FESTIVAL VAN VLAANDEREN - GENT

EDUCATIEF PROJECT

CIRCUSTECHNIKEN

» VANAF 8 JAAR

Rij rond op een eenwieler of jongleer met kleurrijke kegels. Circus JOJO leert circustechnieken aan jongeren en volwassenen en stelt daarbij spelvreugde, doorzetting, sociale vaardigheden, kracht en zelfvertrouwen voorop. De technieken zijn interessant voor alle leerlingen vanaf het eerste leerjaar. Het programma wordt aangepast aan het lager, het secundair, het hoger en het buitengewoon onderwijs.

Vraag een offerte op maat - Circus JOJO bvba - Kempische Steenweg 226 - 3500 Hasselt - 011 64 80 08 - info@circusjojo.be - www.circusjojoshop.be - leraren krijgen in de winkel en via de site 10 procent korting op de materialen (niet op de animaties)

VORMING - KORTING

SCHRIJVEN IN STILTE

» ALLE LERAREN

Schrijf liefhebbers dagen de stilte uit. Een oud klooster in Bever, een dorp tussen Pajottenland en Vlaamse Ardennen, geeft rust en verdieping om te vertragen, te schrijven, te kijken en te mediteren over blokkades rond het schrijven. Stiltemeditatie verhoogt de concentratie. Dansmeditatie stimuleert de creativiteit. Je bepaalt zelf aan welke activiteiten je deelneemt.

Voor beginners en gevorderden - 895 euro, op basis van een kamer voor twee, inclusief begeleiding en maaltijden, geen alcoholische dranken - tot en met 25 jaar: 775 euro - 5 procent korting op vertoon van je lerarenkaart - je partner kan mee zonder aan het programma deel te nemen - Inschrijven en info: www.aykohuis.be - info@aykohuis.be

KORTING

GENT FESTIVAL VAN VLAANDEREN

» ALLE LERAREN

Sidi Larbi Cherkaoui in de Capitole, O Fado in NTGent, de Hohe Messe in de Sint-Baafskathedraal: het programma van Gent Festival van Vlaanderen vind je op www.gentfestival.be.

Leraren krijgen 15% korting op de avondconcerten (met uitzondering van evenementen zoals OdeGand en concerten in de Handelsbeurs) - op vertoon van je lerarenkaart bij Uitbureau - Veldstraat 82 B - 9000 Gent of door je lerarenkaart in te scannen en te mailen naar info@uitbureau.be. Vermeld je naam, adres en telefoonnummer. Na een bericht van Uitbureau kan je dan telefonisch of online tickets kopen met 15% korting - 09 233 77 88

KORTING

FAN VAN DIEREN?

» ALLE LERAREN

In de Antwerpse ZOO huizen de heersers van de savanne, de steppe, het oerwoud en de toendra. In Planckendael reis je van de Indische leeuwen naar slaperige koala's en klepperende ooievaars. Wil je deze dieren geregeld bezoeken? Dan is een ZOO/Planckendael-abonnement voordeliger. Je krijgt ook extra voordelen zoals korting in het Serpentarium (Blankenberge) en enkele pretparken. Het ZOOmagazine belandt gratis in je bus. Je abonnement is 365 dagen geldig, vanaf de dag van aankoop of vernieuwing.

Leraren krijgen 15% korting op een individueel abonnement, een gezinsabonnement en een abonnement voor een éénoudergezin. Meer info en het inschrijvingsformulier staan op www.lerarenkaart.be (startpagina, 'gelezen in Klasse').

KORTING

NAAR PRETPARK OF SAUNA?

» ALLE LERAREN

Verpoos je deze zomer in een pretpark? Ga je naar een musical? Zoek je nog hogere temperaturen op in de sauna? Leraren genieten ook alle kortingen op www.amantcollega.be. Vraag je account aan met het nummer van je lerarenkaart en besnuffel de extra voordelen.

VORMING

AFVAL OP SCHOOL

» LERAREN SECUNDAIR ONDERWIJS

'In- en uitzoemen op afval' is een studiedag rond afval en 'educatie voor duurzame ontwikkeling' (EDO). Waar komt afval vandaan? Waar gaat het naartoe? Wat kunnen we ermee aanvangen? Wat kost het en wat brengt het op? Is er een toekomst voor/zonder afval? Op de studiedag ontdek je methodieken voor lessen economie, natuurwetenschappen, biologie, gedrags- en cultuurwetenschappen, talen, aardrijkskunde, levensbeschouwelijke vakken... Met de aansluitende blogopdracht 'Inzoomen op afval' kan je daarna vakoverschrijdend met je leerlingen aan de slag gaan.

De vorming 'In- en uitzoemen op afval' is een initiatief van MOS (Milieuzorg Op School) en vindt plaats in elke provincie (plus Brussel). Concrete info, data enz. vind je op de website.

www.milieuzorgopschool.be (en klik op 'Trefdagen') - de blogopdracht vind je op inzoomopafval.blogspot.be

FAN VAN DIEREN?

40.000 EIEREN, ÉÉN KIP

Kom uit en Vlieg!

ONDERZOEK

GEÏNTEGREERDE ZORG OP SCHOOL

» ALLE GEÏNTERESSEERDEN

'Geïntegreerde zorg op school, een inspiratieboek voor de praktijk' bundelt de belangrijkste inzichten uit een grootschalig onderzoek naar het zorgbeleid in Vlaamse basis- en secundaire scholen. Startpunt is een geïntegreerde visie op zorg, met centraal de leraar die zorgtaken opneemt, daarbij ondersteund door een goed uitgebouwd zorgbeleid op school.

Auteurs Elke Struyf, Stefanie Adriaensens en Karine Verschuere reiken ook concrete handvatten aan om zo'n geïntegreerd zorgbeleid uit te bouwen.

www.acco.be – 22 euro

WIN 4 X 'GEÏNTEGREERDE ZORG OP SCHOOL'.

Mail voor 22 juni (met onderwerp 'Zorg op school') naar win.leraren@klasse.be.

EDUCATIEF MATERIAAL

PEST'OOG

» 7 TOT 10 JAAR

'Pest'Oog' is een nieuw educatief spel rond pesten, diversiteit, beperkingen en talenten. Het is een kwartetspel over kunnen omgaan met verschillen, verschillen aanvaarden en diversiteit zien als een positieve factor binnen de school, de eigen leefwereld en de maatschappij in het algemeen. Het spel wil kinderen het inzicht bijbrengen dat iedereen anders is, maar dat iedereen tegelijk ook talenten en kwaliteiten heeft. Zo kan je aanzetten tot haat, discriminatie, pesten en geweld al op jonge leeftijd (proberen te) voorkomen.

'Pest'Oog' is een spel van vzw Zinloos Geweld ('Vlinder-Slag', 'VlinderNET') en is leverbaar vanaf september. Tot 31 augustus betaal je 30 euro (voortekeningprijs) i.p.v. 35 euro. Een combi-pakket met 'VlinderNET' (over veilig internetten en cyberpesten) kost 60 i.p.v. 70 euro.

www.zinloosgeweld.net – www.tegenpestenengeweld.be

ACTIE

40.000 EIEREN, ÉÉN KIP

» FAMILIES MET JONGE KINDEREN

Van 29 juni tot 1 september kunnen kinderen in meer dan 200 Vlaamse cultuur- en vrijetijdshuizen op zoek naar schatkisten. In de kisten vinden ze een kippenpootring die leidt naar één van de 40.000 eieren uit het kunstwerk 'De Wachtkamer' van Koen Vanmechelen. Op de ring staat een unieke code, die ze ingeven op www.uitmetvlieg.be. Voor de vierde keer wil Vlieg (CultuurNet Vlaanderen) met deze zomeractie bewijzen dat hedendaagse kunst en kinderen (ook de allerkleinsten) allermindst een onverzoenbare combinatie zijn. Zo kan de kip (misschien) geboren worden: één ei is bevrucht en de kip die eruit geboren wordt, is de eerste van de volgende generatie in Vanmechelens 'Cosmopolitan Chicken Project'.

Aan de actie is een kunst-educatief traject gekoppeld, met workshop op kindermaat en boekje om thuis de kunstenaar in zichzelf naar boven te halen. Het nevenproject 'Stadspiraten' brengt kinderen uit stadswijken in contact met kunst en erfgoed in hun buurt.

www.uitmetvlieg.be

EDUCATIEF MATERIAAL

LEESBOEKJES FRANS

» VANAF DERDE GRAAD LAGER ONDERWIJS

Je leerlingen ontdekken de magie van verhalen in het Frans, zowel leerlingen die nog maar enkele woorden Frans kennen als talenknobbels op zoek naar een nieuwe uitdaging. Uitgeverij Abimo heeft een aanbod boekjes, aangepast aan het niveau waarop iemand zijn talen beheerst (op basis van het 'Europees Referentiekader voor Talen') en ontwikkeld door het 'European Language Institute' (ELI). Bij elk boekje krijg je een audio-cd, een geïllustreerde woordenlijst en taalspelletjes.

Enkele voorbeelden zijn 'Tartarin de Tarascon' (400 kernwoorden, over de koning van de jacht die in Afrika een leeuw gaat zoeken), 'Les trois mousquetaires' (800 woorden, naar Dumas), 'Candide' (800 woorden, naar Voltaire), 'Le malade imaginaire' (600 woorden, naar Molière) en 'Arsène Lupin, gentleman cambrioleur' (600 woorden, naar Leblanc).

www.abimo.net

WIN EEN KENNISMAKINGSSET FRANS (3

leesboekjes + spel 'Bingo-verbès'). Mail vóór 15 juni (met onderwerp 'Leesboekjes Frans') naar wedstrijd@abimo.net.

CURSUS

AUDIOVISUELE FORMING

» ALLE LERAREN

Van 20 tot 23 augustus werkt kunsteducatieve organisatie Aifoon met geïnteresseerde leraren, docenten, vormingswerkers... rond de "poëtische kracht van het audiovisuele medium". Het is géén cursus techniek en voorkennis is niet nodig. Vier dagen lang werk je met geluids- en beeldopname, montage met de computer enz. Doel is de basistechnieken van nieuwe media gebruiken om creatief te communiceren. Voorts verken je de pedagogische mogelijkheden, met terugkoppeling naar je klaspraktijk met praktische oefeningen.

De stage 'Audiovisuele vorming voor pedagogen' vindt plaats van 20 tot en met 23 augustus, telkens van 10 tot 16 uur, in Vooruit in Gent. Deelnemen kost 200 euro.

www.aifoon.org – inschrijven via info@aifoon.org

ACTIE

'JEUGD & VREDE' CREËERT 'TUMULT'

» ALLE GEÏNTERESSEERDEN

'Jeugd & Vrede' verdwijnt, lang leve 'Tumult'. Op een nieuwe missie, een nieuwe visie, nieuwe thema's volgt nu een nieuwe naam. 'Tumult' zal vanaf september staan voor een organisatie waar jongeren uit alle culturen en achtergronden samen leren omgaan met conflicten. Plezier, vriendschap en respect zullen centraal staan in een breed aanbod van speelse vormingen en activiteiten.

Tot de derde week van september vind je het aanbod op www.jeugdenvrede.be, daarna zal 'Tumult' op volle toeren draaien.

www.jeugdenvrede.be

JEUGDBOEK

KUSSEN HELPT NIET

» VANAF 12 JAAR

Hoe zou het voelen in het hoofd van iemand anders? Met zijn tweeën in één lichaam... wie beweegt dan de armen? De benen? Wie mag eerst spreken? Doe je je ogen dicht bij het uitkleden voor de spiegel? En wat als je iemand zou kussen?

Fran Bambust ('Plafondmeisje') vertelt in 'Kussen helpt niet' over hoe je je voelt als je anders bent, of beter, over liever jezelf willen zijn. Een wervelend en knotsgek verhaal voor tieners.

www.clavisbooks.com – 15,95 euro

WIN 5 X 'KUSSEN HELPT NIET'. Mail vóór 22 juni (met onderwerp 'Kussen') naar win.leraren@klasse.be.

EDUCATIEF MATERIAAL

NORMALE KINDEREN BESTAAN OOK

» ALLE GEÏNTERESSEERDEN

Rekenstoornis, leesstoornis, leerstoornis, concentratiestoornis... we plakken steeds vaker labels op kinderen, terwijl die misschien niet anders zijn dan pakweg 30 jaar geleden. Met 'Normale kin-

deren, ze bestaan nog' willen leraren/therapeute Wendy Peerlings en kinder- en jeugdpsycholoog Sam Geuens een discussie tot stand brengen over deze (over)diagnosticering, die volgens hen uit de hand dreigt te lopen.

www.lannoocampus.be – 19,99 euro

Win X x 'Normale kinderen'. Mail vóór 22 juni (met onderwerp 'Normale kinderen') naar win.leraren@klasse.be.

EDUCATIEF MATERIAAL

EEN EN AL OOR

» SECUNDAIR ONDERWIJS

'Een en al oor' is een nieuwe educatieve website om het probleem van gehoorschade onder te aandacht te brengen van jongeren. Provincie Oost-Vlaanderen en Arteveldehogeschool stellen zo kant-en-klaar lesmateriaal ter beschikking over geluid, gehoorschade en gehoorbescherming, met filmpjes, testen, oefeningen en weetjes om de les interactief te maken. Registreer je en krijg toegang tot het lesmateriaal. Jongeren zelf kunnen op de site uitgebreide informatie over gehoorschade en gehoorbescherming vrij raadplegen.

www.eenenaloor.be

EDUCATIEF MATERIAAL

KIND ZIJN IN DE STAD

» 4-8-JARIGEN

Ben je op zoek naar materiaal en verhalen die aansluiten bij de (groot)stedelijke context van kinderen uit je klas?

Wil je met de diversiteit uit je klas aan de slag? Dan is 'Dit ben ik in Brussel' iets voor jou! Otman, Lia, Flynn, Choesang en Daniel Felipe spelen de hoofdrollen in 'Dit ben ik in Brussel', een nieuw educatief pakket rond diversiteit, multiculturaliteit en leven in een grootstad. Brigitte Puissant (Lerarenopleiding HUB) zocht een manier om de verschillen tussen de leefwereld van leraren in de stad (die vaak buiten de stad wonen) en hun leerlingen (die in de stad wonen) te overbruggen. 'Dit ben ik in Brussel' slaat die brug met alledaagse verhalen van de kinderen én hun omgeving. Puissant volgde hen van dichtbij, ging mee naar het park, stapte mee op de tram richting school, ging mee naar de Arabische les en de protestantse kerk.

Op basis van haar ervaringen, foto's en audio-opnamen distilleerde ze vijf verhaallijnen. Elk verhaal is samengevat in tien vertelplaten (kamishibai), met scènes uit het leven zoals het is, en per verhaal is er ook een knieboekje (voor de lees- en luisterhoek). Op de CD, de website en de hand-

leiding vindt je achtergrondinformatie (met extra foto's en audio-opnames) en een stappenplan voor de verwerking van de verhalen in de klas. Het materiaal is bedoeld voor kinderen en leerkrachten van de tweede en de derde kleuterklas en de eerste graad van het lager onderwijs. Hoewel het specifiek voor Brussel werd uitgedacht, is het makkelijk om te zetten naar een andere omgeving doordat de verhaaltjes en thema's heel herkenbaar zijn.

www.academiapress.be – 65 euro

WIN 3 X 'DIT BEN IK IN BRUSSEL'. Mail vóór 22 juni (met onderwerp 'Brussel') naar win.leraren@klasse.be.

VORMING

BLIND IN DE KLAS

» VANAF LAGER ONDERWIJS

De educatieve cel van Blindenzorg Licht en Liefde werkt via vormingen en sensibiliseringsacties aan een betere integratie van blinden en slechtzienden in de maatschappij. Je kan bijvoorbeeld een ervaringsdeskundige uitnodigen in je klas. Een blinde of slechtziende komt dan vertellen over zijn visuele handicap, geeft omgangstips, leert je leerlingen zijn leefwereld kennen via doe-opdrachtjes

én brengt een koffer met educatief materiaal mee. Dat alles kost je slechts 50 euro voor een halve dag.

Volledig aanbod op www.lichtenliefde.be (klik op 'Meer weten') – info en afspraken via vorming@lichtenliefde.be

Win 5 gratis vormingssessies. Surf naar www.lichtenliefde.be en geef een antwoord op de simpele wedstrijdvrage: "Waarom zou jij een bezoek van een ervaringsdeskundige aan jouw klas willen winnen?".

EDUCATIEF MATERIAAL

TABLETS OP SCHOOL

» ALLE GEÏNTERESSEERDEN

Op basis van studiedagen, schoolprojecten en gesprekken met leraren en ouders ontwikkelde Edubit een draaiboek over beleid, beheer, praktijk en didactiek van tablets op school. Edubit is een onafhankelijk netwerk van ict-coördinatoren en directies en wil met dit bundel scholen helpen om na te gaan of tablets al of niet nuttig kan zijn voor hen. Het bundel ontstond vanuit het Europese project iTEC en brengt berekeningen, checklists, praktische en concrete informatie, kritische bemerkingen... om een goed onderbouwde beslissing mogelijk te maken.

Bestellen via www.edubit.be – lanceerprijs: 9 euro (plus verzendingskosten).

ROUWKOFFER

DE EERSTE TROOST

» BASISONDERWIJS

'De eerste troost' is een nieuwe rouwkoffer voor kinderen van 3 tot 12 jaar. In de koffer vind je informatie over het rouwproces van kinderen én werkvormen die kinderen kunnen helpen bij het verwerken van hun verdriet. Sommige werkvormen vragen wat knutselwerk. Als kinderen zelf iets maken, denken ze na over het plots overlijden en kunnen ze rouwen. Afhankelijk van de leeftijd vragen sommige werkvormen ook iets meer begeleiding.

'De eerste troost' is uitgewerkt door hoofdinspecteur Luc De Geyndt (politiezone AMOW) en Kim De Nil, laatstejaarestudente Sociaal Werk (Erasmushogeschool Brussel). CEGO Publishers (Centrum Ervarengericht Onderwijs) geeft de koffer uit en Uitgeverij Averbode zorgt voor de verkoop en verspreiding.

www.cegopublishers.be/cego_vl (en ga naar 'online catalogus') – 28 euro

JEUGDBOEK

MOORDGRIET

» VANAF 14 JAAR

Jongens vallen als een blok voor moordgriet Belle, maar zij worstelt met zichzelf, met haar verleden, met haar jongere zus... Ze gaat steeds moeizame relaties aan, waarbij agressie en drugs aan de orde zijn... Het lijkt er zelfs op dat een wraakzuchtige Nina het leven van haar oudere zus Belle in gevaar brengt.

Inge Bergh schrijft meestal voor eerste lezertjes, maar brengt met 'Moordgriet' een spannende young adult-roman over tieners, verliefd zijn en borderline.

www.eenhoom.be – 14,95 euro

WIN 5 X 'MOORDGRIET'. Mail vóór 22 juni (met onderwerp 'Moordgriet') naar win.leraren@klasse.be.

PRENTENBOEK

DE KOK

» VANAF 4 JAAR

'De kok' is een (smakelijk) informatief prentenboek op kleutermaat over koks en restaurants. Over koks en hulpkoks, over hard werken en lekkere en gezonde gerechten, over proeven, veel over eten weten en nieuwe gerechten bedenken... 'De kok' is het nieuwste deel in een reeks prentenboeken rond beroepen van auteur-illustrator Liesbet Slegers.

www.clavisbooks.com – 14,95 euro

WIN 5 X 'DE KOK'. Mail vóór 22 juni (met onderwerp 'Kok') naar win.leraren@klasse.be.

BOEK

MIJN VLUCHT

» SECUNDAIR ONDERWIJS

België is niet het land van melk en honing... Is dat de conclusie van zestig jaar geschiedenis van de asielmigratie naar ons land? Standaardjournalist Yves Delepeleire vat die geschiedenis samen in tien vluchtverhalen. 'Mijn vlucht' vertelt de verhalen van Joseph uit Hongarije (1956), Alberto uit Portugal (1961), Jorge uit Chili (1977), Dieu Lan Lam en Van Dep Vo uit Vietnam (1979), Luisegeed uit Ethiopië (1986), Gila uit Iran (1986), Pierre uit Rwanda (1994), Petimat uit Tsjetsjenië (2001), Perwaiz uit Afghanistan (2008) en Ziad en Leen uit Syrië (2011). Ze vertellen over hoop op een toekomst, over de keuze die ze niet hadden, over oude wonden en vervlogen herinneringen, over hun nieuwe thuis en hun poging om zich te integreren. "In België ben ik herboren", zegt Gila. Eén conclusie is alvast: 'dé' vluchteling bestaat niet.

www.averbode.be – 19,50 euro

WIN 5 X 'MIJN VLUCHT'. Mail vóór 22 juni (met onderwerp 'Mijn vlucht') naar win.leraren@klasse.be.

VORMING

ZOMERKUNSTACADEMIE

» ALLE GEÏNTERESSEERDEN

Eén week kan je je zelf onderdompelen in de kunstdiscipline van je keuze: muzikale improvisatie & nieuwe media; fotografie; re-design; mediakunst; klankatelier; hedendaagse dans; theater; kostuumontwerp; poëzie schrijven; zang- en muziektheater of beeld- en beeldtaal. Je kan naar hartenlust experimenteren, individueel of in groep. Omdat er meerdere ateliers tegelijk plaatsvinden, krijg je vaak een spontane uitwisseling tussen disciplines. De diversiteit aan deelnemers (leraren, maar ook jeugdwerkers, amateurkunstenaars...) zorgt voor een verscheidenheid aan artistieke meningen en stijlen. Elk atelier wordt geleid door een professioneel kunstenaar, die de deelnemers coacht in hun artistiek zoekproces.

De 'Zomeracademie' vindt plaats van maandag 15 juli tot en met zondag 21 juli, in Destelheide in Dworp. Je vindt er ook een bibliotheek (extra inspiratie en achtergrondlectuur), een computerruimte en draadloos internet. Tijdens de 'Zomeracademie' start er een nieuwe tentoonstelling én kan je er enkele 'artiesten in residentie' aan het werk zien.

Deelnemen kost 433,5 euro (ateliers, verblijf en maaltijden inbegrepen).

www.zomeracademie.be

ACTIE

BELTA

» LERAREN ENGELS

Leraren Engels als vreemde taal kunnen lid worden van vzw BELTA (Belgian English Language Teachers Association), een vereniging voor leraren van elk net, onderwijsniveau én taalgemeenschap. Je krijgt een maandelijks nieuwsbrief, er is een maandelijks blogpost (door nationale en internationale bloggers) en regelmatig zijn er 'webinars' (online seminar: lezing of workshop via internet).

Officieel bestaat BELTA als sinds januari, maar de nieuwe lerarenvereniging wil echt naar buiten treden op 1 juni met de eerste 'BELTA Day' in HUB (Hogeschool-Universiteit Brussel). Alle leraren Engels zijn welkom voor een reeks lezingen en workshops.

www.beltabelgium.com

EDUCATIEF MATERIAAL

MET FLAIR NAAR HET SECUNDAIR

» ZESDE KLAS LAGER ONDERWIJS

Nee, niet de nieuwe productie van het Echt Antwaarps Theater, wél een nieuw werkboekje om leerlingen zesde klas lager onderwijs voor te bereiden op de overgang naar de eerste klas secundair. Tom Cox, zelf directeur van een middenschool, brengt hiermee al het derde deel in de reeks 'Leren met plezier': praktische werkboekjes voor leerlingen met een lerarenhandleiding. 'Met flair naar het secundair' geeft tips en methodieken om leerlingen klaar te stomen voor secundair onderwijs. Een uitdaging in vier hoofdstukken: leefvaardigheden, op verkenning in het secundair, studeervaardigheden en "ik ben klaar voor het eerste jaar".

Een werkboekje kost 10 euro (korting voor grotere bestellingen), verzendingskosten niet inbegrepen. De lerarenhandleiding (en een boel andere sjablonen, documenten, figuren) kan je gratis downloaden. Ook de vorige werkboekjes, 'Leren leven met plezier' en 'Leren studeren met plezier' zijn nog steeds beschikbaar.

www.lerenmetplezier.be

WIN 5 X 'MET FLAIR NAAR HET SECUNDAIR'.

Mail vóór 22 juni (met onderwerp 'Flair') naar win.leraren@klasse.be.

ACTIE

VOORLEESAMBASSADEURS

» ALLE GEÏNTERESSEERDEN

2013 is o.a. 'Jaar van het voorlezen'. Kleinkinderen en grootouders, meesters in de klas, pubers aan hun lief, directeurs aan hun personeel... Iedereen kan voorlezen. Het hele jaar lang zijn er ook workshops, lezingen en bijzondere voorleessessies voor verschillende leeftijden.

Stichting Lezen geeft de actie vorm in Vlaanderen, met steun van heel wat organisaties (Kind & Gezin, Canon Cultuurcel, Gezinsbond...). Je vindt alle info op www.jaarvanhetvoorlezen.be, maar je kan ook eigen activiteiten organiseren en bekend maken via www.uitdatabank.be. Daarnaast wil de actie zoveel mogelijk voorlezers een gezicht geven als 'Voorleesambassadeur'. Lees jij thuis vaak voor? Ben je voorleesvrijwilliger? Ben je leraar die het voorleesvirus verspreidt? Meld je aan op www.jaarvanhetvoorlezen.be (klik op 'ambassadeurs'). Elke maand krijgt één winnaar een pakketje voorleesboeken.

www.jaarvanhetvoorlezen.be

KLASSE ONDERWIJSTERRAS - LEUVEN

ACTIE

ONDERWIJSTERRAS IN LEUVEN

» ALLE GEÏNTERESSEERDEN

Kom naar Het Onderwijsterras van Klasse en het Mysterie van Onderwijs. Juffen en meesters, directeurs en secretariaatsmedewerkers, docenten en proffen, zorgcoördinatoren en CLBmedewerker ... samen bezetten we de terrassen op de Oude Markt. We schuiven de stoelen bijeen en babbelen over schoolbeleid en klaspraktijk, werkdruk en werkplezier en zetten zo onderwijs op de agenda.

Neem mee: collega's en een ei. Want een leraarskamer in open lucht heeft echt wel wat van een kippenhok. Jij mag er je ei komen leggen. Het Onderwijsterras vindt plaats op donderdag 6 juni van 16 tot 18 uur op de Oude Markt in Leuven

Klik naar facebook.com/klasse voor meer info.

BASISREGELS OM OORLOG TE VOEREN

EDUCATIEF MATERIAAL

BASISREGELS OM OORLOG TE VOEREN

» VANAF 16 JAAR

'Test je kennis' is een online module van Rode Kruis-Vlaanderen over het internationaal humanitair recht. Je leerlingen ontdekken er de basisregels om "beschaafd" oorlog te voeren, bekeken vanuit verschillende invalshoeken: culturele goederen, gevaarlijke krachten, vluchtelingen, gewonde strijders, journalisten. Leraren die willen werken rond de actualiteit van gewapende conflicten en oorlogen krijgen bij deze module een uitgebreide handleiding met concrete doelstellingen, een link met eindtermen, suggesties voor werkvormen en achtergrondinformatie.

www.jeugdrodekruis.be

BOEK

ODIUM

» VANAF 16 JAAR

Sluipschuttermoorden in België. De moord op de familie van Robert Soetaert in Oostenrijk. Wat hebben die moorden met elkaar te maken? Soetaert brengt een kleine agenda mee uit Oostenrijk, die hem en zijn gezin in gevaar dreigt te brengen. En wat heeft dit alles te maken met een inbraak in de Sint-Baafskathedraal van Gent in 1934?

Leraar Guido Strobbe publiceert met 'Oodium' (Latijns voor 'Haat') zijn tweede thriller. Beide boeken mengen feiten en fictie tot een spannend, herkenbaar, eigentijds verhaal. Het eerste boek, 'Ultio' (Latijns voor 'Wraak') draaide rond de renovatie van het Atomium en een parlamentslid dat vreest dat zal bekend worden dat er in 1956 op grote schaal gesjoemeld werd met het aluminium... www.uitgeverijaspekt.nl – 19,95 euro ('Ultio') en 18,95 euro ('Oodium')

WIN 3 X 'ODIUM'. Mail vóór 22 juni (met onderwerp 'Oodium') naar win.leraren@klasse.be.

ACTIE

ESAFETY

» ALLE SCHOLEN

Het 'eSafety Label' ondersteunt scholen om veilig en verantwoord te werken met ict. Op de webportal kan je je ict-beleid vormgeven en verbeteren via leermiddelen, factsheets en checklists. Je kan er tips uitwisselen en je vindt er antwoorden op vragen. Het belangrijkste instrument is de 'assessment module', waarmee je kan in kaart brengen op welk niveau van ict-veiligheid je momenteel zit. Op basis van een evaluatie van je beleidsplanning, ict-infrastructuur, schoolprojecten... krijg je een persoonlijk actieplan om zwakke punten te verbeteren en je ict-veiligheid te verhogen. Als je voldoet aan een bepaalde norm, krijg je het 'eSafety Label'.

50 nieuwe scholen kunnen volgend schooljaar deelnemen aan deze actie. In ruil voor je actieve medewerking krijg je toegang tot alle instrumenten, een vormingssessie, een financiële ondersteuning (1000 euro) om de kosten te dekken én (als het lukt) het label.

Het 'eSafety Label' is een initiatief van European Schoolnet, met steun van een reeks bedrijven en overheden (o.a. ons ministerie van Onderwijs en Vorming).

www.esafetylevel.eu – kandidaturen uiterlijk 7 juni (met motivatie, schoolgegevens, gegevens contactpersoon) naar jan.decaemer@ond.vlaanderen.be

FEEST

LEKKER NEKKERE

» ALLE LERAREN

Eind juni is De Nekker in Mechelen opnieuw het decor voor 'Lekker Nekkere', een groot evenement met kids village (van springkastelen over steltenlopers tot circustechnieken), demonstraties van oude ambachten, livemuziek (anderhalf uur live uitzending van Radio2 vanop een podium in de vijver, met De Romeo's, 3M8's, Axl Peleman, Barbara Dex..., afgesloten met tienerband 'Bandits') en de nodige versterkingen voor de innerlijke mens.

'Lekker Nekkere' vindt plaats op zondag 23 juni, van 13 tot 17 uur. Het is een jaarlijks evenement van vzw Barts Weg, na de dood van Mechelaar Bart Verbeeck gesticht om fondsen te verzamelen voor kankeronderzoek. Phara de Aguirre is meter van de vzw.

www.lekkernekkere.be – ter plaatse betaal je 4 euro per persoon, maar je kan gratis inschrijven via www.lekkernekkere.be/klasse (max. 4 personen per inschrijving)

WIN EEN VIP-BEHANDELING OP LEKKER

NEKKERE. 20 leraren winnen naast de gratis toegang ook gratis drankjes en hapjes in de VIP-tent. Mail vóór 16 juni (met onderwerp 'Lekker Nekkere') naar win.leraren@klasse.be.

LEKKER NEKKERE

FEEST

NACHT VAN DE LEERKRACHTEN

» ALLE LERAREN

Op vrijdag 28 juni vieren leraren de laatste avond van het schooljaar en (na middernacht) de eerste nacht van de vakantie. De (stijlvolle) fuif 'De nacht van de leerkrachten' vindt traditiegetrouw plaats in 'Nijdrop' in Opwijk. Classics uit de jaren '80, '90 en 2000, aangevuld met de betere actuele dansmuziek verzekeren de ambiance.

De deuren gaan open om 22 uur en je betaalt 7 euro aan de kassa. Op de website kan je tickets winnen voor het hele schoolteam!

www.nachtvandeLeerkrachten.be

Win 10 x gratis ticket. Mail vóór 16 juni (met onderwerp 'Nacht van de leerkrachten') naar win.leraren@klasse.be.

PROMO BIJ AWEL

Je gaat de baan op en werft gedurende enkele dagen van de zomermaanden enthousiaste medewerkers voor Awel, de vroegere kinder- en jongerentelefoon. Dankzij jouw talent krijgen voorbijgangers zicht op de werking van Awel en weten kinderen dat er een luisterend oor is voor hen. Jouw enthousiasme is zo groot dat sommigen zich opgeven als kandidaat luisterend oor en zich inschrijven voor de opleiding.

JE PROFIEL

- Je praat graag en overtuigend met mensen
- Je hebt een luisterend oor voor kinderen
- Je enthousiasme werkt aanstekelijk

SOLLICITEREN

Mail je kandidatuur voor 1 juli naar info@awel.be, vermeld 'kandidatuur promovrijwilliger - actie lerarenkaart'

OPFRISSE JEUGDHUIS

Breng nog meer kleur in de couleur locale van Merelbeke. De leden van Jeugdhuis De Gnirk frissen hun uitvalsbasis op. Help je mee? Beweeg je verfkvast op het zomerritme van de jongeren of bouw een nieuwe discobar. Schroef alles wat los zit vast. Geen klusje blijft onaangeroerd, geen taak overeind. Eind juli herbeleven leraren gratis en voor niks hun wilde jeugdijaren. Met medewerking van Formaat Jeugdhuiswerk Vlaanderen.

JE PROFIEL

- Harry is je tweede naam
- Verboden: twee linkerhanden
- Basiskennis jongerentaal is een pluspunt

SOLLICITEREN

Mail je kandidatuur voor 1 juli naar jhdegnirk@gmail.com.

JE KENT JE LEERLINGEN VAN OP SCHOOL. MAAR HOE BRENGEN ZE DE VAKANTIE DOOR? GRIJP DEZE KANS EN SCHADUW DE TIENERS TOT IN HET JEUGDHUIS OF TOT OP DE FESTIVALWEIDE. DRIBBEL ZE IN BLAUW/WIT OP VOETBALTRAINING. ONTDEK DE VRAGEN EN PROBLEMEN WAARMEE ZE WORSTELLEN. WORD STAGIAIR OP EEN PLAATS WAAR VRIJWILLIGERS MET OF VOOR JONGEREN WERKEN. GA IN OP EEN VAN DEZE ADVERTENTIES EN MISSCHIEF MAG JIJ WEL MET JE GEZIN GRATIS OP REIS.

FESTIVALMEDEWERKER BRUKSELLIVE

ONS AANBOD

Sprenkel wat rock-'n-roll over je zomervakantie. Werk mee achter, voor, onder en boven de schermen van Bruksellive, het gratis muziekfestival van de Brusselse jeugdhuisen.

In het magische Groentheater, onder de bollen van het Atomium, beleef je samen met 25.000 bezoekers de festivaldag van je leven. Gevestigde waarden en aanstormend talent geven op vier podia van jetje: onder anderen Spinvis, Oscar and The Wolf en Float Fall. Tien leraren worden op zaterdag 27 juli festivalmedewerker voor één dag.

Gezocht: stagehands, artiestenrunners, chauffeurs, medewerkers mobiele unit en secretariaat, meet&weet-cel.

JE PROFIEL

- Je hebt noten op je zang
- Er zit muziek in jou
- Je lijdt aan festivalitis

SOLLICITEREN

Mail je kandidatuur voor 1 juli naar klasse@bruksellive.be.

TRAINER K.A.A. GENT

Word drie dagen jeugdtrainer bij voetbalclub K.A.A.Gent. Je neemt als begeleider actief deel aan de zomerstage 'Leven als een prof'. Tachtig meisjes en jongens tussen 5 en 14 jaar snuiven er de sfeer op van een profclub. Gediplomeerde trainers werken onder leiding van jeugdverantwoordelijke Peter van den Abeele. Vijf leraren beleven een unieke voetbalstage op de oefenterreinen van de Buffalo's: 26, 27 en 28 augustus.

JE PROFIEL:

- Je bent sportief
- Je hebt een voetbalachtergrond
- Coachen zit in je bloed

SOLLICITEREN

Mail je kandidatuur voor 1 juli naar jeugdverantwoordelijke Peter van den Abeele: pvda.kaagent@gmail.com.

Maks!

MAKS! REDACTEUR

Met 200.000 lezers is Maks! een van de populairste jongerenbladen. 14- tot 18-jarigen komen er hun vrienden tegen, de school en de samenleving. Het blad is doordrenkt van studiekeuze, identiteit, jongerencultuur, media, diversiteit en vriendschap. Originele acties brengen jongeren in beweging. Maak in de tweede helft van augustus drie dagen deel uit van deze redactie.

JE PROFIEL

- Je bent niet blijven steken bij Pink Floyd, Boney M of Fleetwood Mac
- Je hart bonst harder bij nieuwe rages
- Je houdt met interesse je microfoon voor een jonge mond

SOLLICITEREN

Mail je kandidatuur voor 1 juli naar redactie@maks.be

Leraar wordt stagiair (m/v)

Yeti

YETI REDACTEUR

Maandelijks krijgen tien- tot twaalfjarigen Yeti in handen. Lezers gaan in Yeti op zoek naar hun identiteit, ze reflecteren op zichzelf en hun plek in de maatschappij. Yeti is als een bruisballet: spannende beelden, sterk-makende reportages, creatieve taalspeltjes, grappige verhalen, tot reflectie uitnodigende tests, antwoorden op dringende tienervragen, zotte cartoons ... Eind augustus werk je drie dagen samen met de kindvriendelijkste redacteurs van het land.

JE PROFIEL

- In je pen schuilt jonge inkt
- Bij elk idee flitsen minstens drie beelden door je hoofd
- Creativiteit is je troefkaart

SOLLICITEREN

Mail je kandidatuur voor 1 juli naar redactie@yeti.be

WIN EEN REISCHEQUE VAN 500 EURO

Je solliciteert rechtstreeks bij je tijdelijke werkgever. Stuur die een mail met je beknopte motivatie. Vermeld je naam, adres en telefoonnummer. Het mailadres vind je in de vacature. Ben je bij de gelukkigen, dan krijg je een seintje van de gekozen instelling.

Klasse belooft een sollicitant met een reischeque van 500 euro. Wil je hiervoor in aanmerking komen? Plaats dan wedstrijd@lerarenkaart.be in cc.

Kruiswoordraadsel

1	2	3	4	5	5	6	7	8	9	10		11	12	
	13					14					15			
16					17			18			19		20	
		21				22	23	24						
25	26				27		28	29	30					
31			32		33		34			35			36	
37				38			39		40			41		
42			43			44				45				
	46								47			48		
49			50			51		52	53	54				
55		56			57			58		59				60
	61			62			63		64			65		
66			67											
		68						69			70	71		
72														

WIN

EEN CITYTRIP VAN 500 EURO

Je vindt hier elke maand een reuzegroot kruiswoordraadsel. De oplossing is meteen je eerste stap richting een reisecheque van 500 euro. Daarmee kun je een citytrip kiezen uit het volledige aanbod van Holidayline.

Mail het woord bij horizontaal 33 vóór 23 juni (met onderwerp 'Kruiswoord 236') naar win.leraren@klasse.be.

In mei won Stefaan Debulpaep uit Mechelen de reisecheque. Proficiat!

De oplossing vind je op www.klasse.be/leraren/kruiswoordraadsel.

HORIZONTAAL

1 Verwijdering uit je lijstje van Facebook-vrienden (Engels) – **11** Moeder over schouder (sms-taal) – **13** Schaakstuk – **14** Dichterlijke vorm van “helaas” – **16** Jongeren komen op een openbare plaats samen om te drinken en te feesten (Spaans woord) – **18** Speelgoedfabrikant (Barbie) – **21** Trage muziekstijl, gebaseerd op trance en hiphop, maar ook iets met treden en een leuning – **22** Klaar – **24** Bevroren yoghurt – **25** Britse symfonische rockgroep, met o.a. Jeff Lynne ('Mr Blue Sky') – **28** Vogelproduct – **30** Algemeen Nederlands in 't kort – **31** Bij u (sms-taal) – **37** Bisnummer (Frans woord) – **39** Gevreesd wiskundig symbool – **40** Emotionally disturbed (sms-taal) – **41** Italiaans persoonlijk voornaamwoord, meestal gevolgd door “amo” – **42** Racing Club (sportafkorting) – **43** Zoals 28 horizontaal – **44** Jongerenblad, uitgegeven door Klasse – **45** Vrede, Russisch ruimtestation – **46** Mensen met pompbroeken, sailortattoos en een snor met overdreven bril (à la Bent Van Looy), tussen jongeren een scheldwoord geworden – **47** Japans bordspel in het gemeenschapsonderwijs? – **48** Afghaanse website (na de dot) – **49** Brusselse muziektempel – **50** Informatietechnologie (afgekort) – **51** Bijbeldeel – **53** Duitse popgroep, pionier van dance, house en techno – **55** Vlaamse grootmoeder – **57** Klassiek model van Citroën (“de godin”) – **58** Etiket én platenmerk – **61** Ander onderwerp (sms-taal) – **62** Mega Mindy-actrice (voornaam) – **64** Koolstofmonoxide – **65** Echt hetzelfde koekje als een Olé? – **66** Kimberley-met-de-56-tattoos-in-haar-gezicht – **68** Computerspel 'Empire Earth' – **69** South Carolina – **70** Specifieke lerarenopleiding – **72** Reeks muziekfestivals op secundaire scholen (TMF)

VERTICAAL

2 Fiets je daardoor echt sneller? – **3** Klaar voor, gereed om... in 't Engels, twee woorden – **4** Deel van een boot – **5** Invoegsel – **6** Personage uit 'the Matrix'-film trilogie – **7** Vrouw op zoek naar boeren op zoek naar een vrouw – **8** Frans persoonlijk voornaamwoord – **9** Pakte, pikte, gebruikte... – **10** Cool, mooi, ongeschonden – **12** Amerikaans kledingmerk, geïnspireerd door straatartiesten, streetwear en skatescene – **15** Beachwear – **16** Tiernaganeet Justin – **17** Muziekdrager op vinyl, stilaan aan comeback toe – **19** Deel van de mond – **20** Laughing out loud (sms-taal) – **23** Fabeldier dat telkens uit zijn asse verrijst – **26** Middagfeestjes waarbij dansen verplicht is – **27** Schoenenverkoper met vrouw Peggy en kinderen Bud en Kelly – **29** Ego – **32** Jongerenblad, vooral gekocht voor de posters? – **33** Bijvoorbeeld, maar dan kort én in 't Frans – **34** Niet samen – **35** Internet Explorer – **36** “Vier bladzijden, Janssens” – **38** Reeks, rij, sliert – **44** Mannen, vrouwen, kinderen – **49** Voor de middag – **52** Rassenhater – **54** De hele mikmak, reutemeteut, santenkraam... – **56** Nog meer moe dan moe – **57** Kleed, maar gevolgd door “code” heel belangrijk voor jongeren – **59** Met “Don” ervoor krijg je scholen van Kortrijk tot Hechtel – **60** Je leeft maar één keer (jongerentaal, afkorting) – **62** File Request (sms-taal) – **63** Hermelien Griffel-actrice (voornaam) – **66** Short Message Service – **67** Bambi is er eentje – **71** Meest gehate vak op school?

Parlement voor leraren

Op de eerste volwaardige terrasjesdag van het jaar trokken tweeeënvijftig Brusselse leerkrachten naar de Lombardstraat om te zetelen in het allereerste Parlement voor Leraren. ‘Slechts tweeeënvijftig’, gezien het totaal van vijfduizendvierhonderd leraren werkzaam in Brussel. ‘Maar liefst tweeeënvijftig’, gezien het sacrale karakter van een woensdagnamiddag en het feit dat slechts vijf procent van de Brusselse leraren ook effectief in Brussel woont. Gedreven door de strakke mediawind die momenteel door Brussel waait, had de VGC ons uitgenodigd om twee uur lang te debatteren met parlementariërs van alle Vlaamse partijen rond enkele heikele thema's. En waaien deed het!

Van een tso uit Sint-Agatha-Berchem waar Frans haast als tweede onderwijstaal geldt, tot een aso uit Anderlecht dat verwoede inspanningen levert om het Nederlands zelfs als ‘speelplaatstaal’ te vrijwaren. Van een honderd procent anderstalig tso-bso uit centrum Brussel waarvan een aantal studierichtingen te vaak doodlopen op de arbeidsmarkt tot een elitair aso nog geen kilometer verder dat schijnbaar onbezorgd door de Brusselse stormen laveert. Van een nieuw basisschooltje in hartje Schaarbeek waar de vijfenvijftig procent voorrangregel voor Nederlandstaligen probleemloos gehaald wordt tot een concentratieschooltje in hartje Molenbeek dat zijn gelijke niet kent in sociaal engagement en buurtbetrokkenheid maar bij wijlen durft te twijfelen aan de toekomstkansen van zijn leerlingen. Na twee uur geanimeerd debat was een ding wel duidelijk: hét Brussels onderwijs bestaat niet. Evenmin als hét Brussels probleem of dé Brusselse oplossing.

En de politici? Na ons allen op het hart gedrukt te hebben hoe nauw het Brussels onderwijs hen aan het hart lag en hoe leerrijk initiatieven als deze wel waren, verdwenen ze een voor een vroegtijdig door de achterdeur omdat nóg belangrijkere vergaderingen hen opwachtten. Een knarsetandend halfroond kon zich ternauwernood bedwingen om ze klasikaal een nota te geven en volgende woensdag te laten nablijven.

Het hoogtepunt van deze namiddag kwam vanuit een totaal andere, lang verwachte hoek. Schoorvoetend hadden drie laatstejaarsstudenten uit de lerarenopleiding van de Erasmushogeschool zich aangesloten bij het debat. Tegen het einde van de discussies stak Abdel zijn hand op. Abdel groeide op in Molenbeek, liep school in het Nederlands en was voor de volle honderd procent overtuigd zijn professionele toekomst te willen uitbouwen in het Brussels onderwijs. In onberispelijk Nederlands hield hij een inspirerend pleidooi voor een onderwijs dat niet bij voorbaat in hokjes steekt, een onderwijs dat iedereen gelijke kansen geeft zonder daarom de lat te verlagen tot het nefaste niveau van de ‘self-fulfilling prophecies’. Na zijn tussenkomst

ging het enige spontane applaus van de dag door de tribune. De toekomst van het Brussels onderwijs ligt allicht bij deze helden.

Even later pikten we nog een laatste glas namiddagzou mee op een levendig terrasje om de hoek. Weldra kleurden sappige anekdotes de zwoele avondlucht en laaide de passie weer op. Een passie voor Brussel, een passie voor onderwijs.

Wouter De Craen is leraar en Brusselaar. Elke maand brengt hij in Klasse verhalen uit de hoofdstad.

VOLGEND SCHOOLJAAR OP ROADIES.BE

— 2 jongeren, één jaar, 40 jobs —

Roadies vertelt je vanaf september 2013 het verhaal van twee schoolverlaters die elke week ander werk uitvoeren. Ze trekken naar veertig werkplekken in heel Vlaanderen en gaan aan de slag als patissier, postbode, ingenieur, vrachtwagenchauffeur, tandarts ... Zonder blad voor de mond krijgen de twee jongeren het woord. Zo krijg jij samen met hen een frisse kijk op studie- en beroepskeuze. Check roadies.be.

klasse

BO
DIENT BEROEPSOPLEIDING

ESF

VDAB

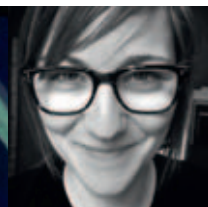
Maks!

ESF investeert in jouw toekomst.

BRECHT HERTELEER, (18) ZOMERGEM - KLJ'ER, LEVENSGENIETER

"... mijn studieboeken waren niet mijn beste vrienden. Maar een enthousiaste, opgewekte doorzetter, zijn dat goeie kenmerken voor Roadies?"

HANNE REUMERS, (17) WEZEMAAL - FOTOGRAFE, ANIMATOR

"... een meisje met een bril en een tong die blijft ratelen. Maar ik heb mijn handen al bepoederd met talk. Laat maar komen, die jobs."

klasse

Maandblad voor onderwijs in Vlaanderen
Uitgegeven door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en
Vorming - Agentschap voor Onderwijscommunicatie.
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel

Nr. 236 — juni 2013

Hoofdredacteur: Pieter Lesaffer
Eindredacteur: Stijn Govaerts
Redactie: Nele Beerens, Wouter Bulckaert, An Declercq, Leen Leemans, Stefaan Tolpe, Annelies Vaneechoutte, Kris Van Hemelryck en Michel Van Laere, Bavo Wouters m.m.v. Emily Van Campenhout en Stéphanie Sassen **Beeldredacteur:** Jo Valvekens **Coverbeeld:** Jens Mollenvanger **Vormgeving:** Peter Mulders **Sites en multimedia:** Michel Aerts en Toon Van de Putte **TV.Klasse:** Robin De Vries, Hans Vanderspikken en Wouter Vanmol

Lerarenkaart & Klasetips: Patrick De Busscher, Hannah El-Idrissi, Kerim Helaut, Geert Neiryndck, Anne Siccard, Marc Van Belle en Sonja Van Droogenbroeck **Secretariaat:** Ann Nevens **Boekhouding:** Sabrina Claus **Publiciteit:** Diana De Caluwé **Personeel & Organisatie:** Ann Lips **Verantwoordelijke uitgever:** Luc Jansegers, Koning Albert II-laan 15 - 1210 Brussel. **Klasse is teamwork.** **De hele ploeg vind je op www.klasse.be.**

Wil je **reageren** op een artikel of heb je **nieuws** voor de redactie? 02 553 96 86 of redactie.leraren@klasse.be. Wil je **adverteren** in Klasse? 02 553 96 94 of publiciteit@klasse.be. Heb je een aanbod voor de **lerarenkaart** of een vraag over een lerarenkaartactie? 02 553 96 95 of info@lerarenkaart.be.

Alle actieve Vlaamse leraren en CLB-medewerkers krijgen Klasse gratis (één per adres).

Een **abonnement** kost 28 euro voor 10 nummers (bel 02 553 96 88 of mail secretariaat.leraren@klasse.be). Gepensioneerden, terbeschikkinggestelde leraren en individuele studenten krijgen een abonnement tegen halve prijs. **Adreswijzigingen** regel je uitsluitend via je eigen schooladministratie.

Voor scholen die dat wensen is er ook Yeti (derde graad lager onderwijs), Klasse voor Ouders (kleuteronderwijs tot en met tweede jaar secundair onderwijs) en Maks! (derde tot en met zevende jaar secundair onderwijs).

Overname van artikels uit de publicaties van Klasse is geen probleem, mits je de bron expliciet vermeldt. De cartoons, foto's en illustraties worden door het auteursrecht beschermd.

Lees Klasse online op www.klasse.be/leraren.

ADVERTENTIE

TIJDSCHRIFT

verschijnt maandelijks
(behalve in juli en augustus)

EEN SCHREEUW TEGEN OORLOG

GEWELD BRENGT NOOIT VREDE

>> ALLE LERAREN

Met de universele taal van de muziek klaagt het **familiefestival Ten Vrede** alle vormen van oorlog en geweld aan. Frank Boeijen, Guido Belcanto, **Absynthe Minded**, Swigshift, Fairport Convention, Westhoek Consort en Willem Vermandere vragen respect voor alle mensen van alle volkeren in alle regio's. Ook poëzie, workshops, theater en meespeelcircus Hoetchatcha dragen uit dat diversiteit een verrijking is.

PHAN THI KIM PHUC

Voor leraren en hun gezin is er een educatief luik. Phan Thi Kim Phuc komt. Ze staat op een van de bekendste foto's ooit: het naakte meisje dat in 1972 haar Vietnamese dorp ontvlucht na een napalmaanval. Zij is ondertussen vijftig jaar en haar stichting helpt oorlogskinderen. Profiteer van de gelegenheid om de tentoonstelling 'Gott mit uns' te bezoeken. Of maak een rondrit door de frontstreek van Wereldoorlog I.

GRATIS NAAR HET FESTIVAL TEN VREDE

Leraren en hun gezin mogen op een dag naar keuze gratis naar Ten Vrede. Je schrijft in via www.lerarenkaart.be/inschrijven. Je krijgt een ticket dat op één van de drie dagen geldig is. Je kiest zelf op welke dag je naar Diksmuide gaat. Woon je de lezing van jeugdauteur Patrick Lagrou bij, dan maak je kans op één van de honderd gratis exemplaren van 'In de voetsporen van Milan'.

vrijdag 30, zaterdag 31 augustus en zondag
1 september 2013 - weide aan het IJzertoren-
monument - IJzerdijk 49 - 8600 Diksmuide
- volledig programma op www.tenvrede.be -
www.aandeijszer.be

ABSINTHE MINDED - VRIJDAG 30 AUGUSTUS